Nr. 8 Włocławek, dnia 15 września 1938 r. Rok I

# DZIENNIK
# ZARZĄDU MIEJSKIEGO
# WE WŁOCŁAWKU

Prenumerata roczna 12 zł. Cena egzemplarza 1 zł.

Prenumeratę należy wpłacać w Kasie Miejskiej bezpośrednio lub też na konto Zarządu Miejskiego we Włocławku P. K. O.—Łódź Nr. 605560, zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego: „Należność za prenumeratę Dziennika Zarządu Miejskiego we Włocławku.

Adres Redakcji: ZARZAD MIEJSKI WE WŁOCŁAWKU ul. Kościuszki 12
Wydział Ogólny, pokój Nr 13, tel. 10-62

Sprzedaż numerów pojedyńczych w Administracji „Dziennika" (Oddział Gospodarczy W-łu Ogólnego pokój Nr. 4, tel. 10-63)

Wysyłka pojedyńczych numerów za zaliczeniem pocztowym.

Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 60, 1/2 str. zł. 40, drobne ogłosz. za wiersz gr. 10, nie mniej jednak niż 1 zł. od całego ogłoszenia.

## TREŚĆ

poz. 49.

# REGULAMIN OBRAD MAGISTRATU WE WŁOCŁAWKU.

Uchwalony przez Magistrat we Włocławku na posiedzeniu w dniu 6.XII.1934 za Nr. 3/34 r. oraz częściowo zmieniony uchwałami Magistratu z dnia 18.VI.1935 Nr. 128/35 r. i z dn. 24.III.1936 Nr. 340/36 r. na podstawie art. 44 ust. 1 „c“ ustawy z dn. 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294).

## I. UKONSTYTUOWANIE SIĘ MAGISTRATU.

§ 1.

(1) Nowowybrany Magistrat we Włocławku, zwany w niniejszym regulaminie Magistratem, jest ukonstytuowany w dniu pierwszego prawomocnego jego posiedzenia przy składzie uprawnionym w myśl obowiązujących przepisów do podejmowania uchwał (§ 13) i gdy obsadzone jest stanowisko prezydenta w trybie postanowień art. 50 ustawy samorządowej.

(2) Nowowybrany prezydent i wiceprezydent obejmują urzędowanie po zatwierdzeniu wyboru, bądź uzależnieniu zatwierdzenia od odbycia okresu próbnego, po przyjęciu tego warunku oraz po złożeniu w jednym i drugim przypadku przysięgi służbowej (przyrzeczenia służbowego).

## II. PRZEWODNICTWO.

§ 2.

(1) Na posiedzeniach Magistratu przewodniczy prezydent.

(2) W razie nieobecności prezydenta lub niemożności pełnienia przez niego czynności służbowych oraz w wypadku materialnego zainteresowania jego (§ 11) przewodniczy na posiedzeniach Magistratu wiceprezydent.

## III. ZWOŁYWANIE POSIEDZEN.

§ 3.

**Zwoływanie posiedzeń przez prezydenta miasta.**

(1) Posiedzenia Magistratu zwołuje prezydent w miarę potrzeby conajmniej jednak raz na 2 tygodnie.

(2) Posiedzenie budżetowe powinno być zwołane na 16 tygodni przed rozpoczęciem nowego roku budżetowego, a posiedzenie w sprawie rozpatrzenia rocznego sprawozdania rachunkowego najpóźniej w 15 tygodni po zakończeniu roku budżetowego.

(3) W razie rozwiązania Magistratu prezydent miasta, a w razie złożenia go z urzędu tymczasowy prezydent miasta, obowiązany jest zwołać w ciągu trzech dni od dnia otrzymania odnośnego zarządzenia posiedzenie Magistratu w celu przyjęcia tego zarządzenia do wiadomości lub powzięcia uchwały w sprawie podjęcia środków prawnych przeciwko temu zarządzeniu i powołania w tym celu pełnomocników.

(4) Prezydent obowiązany jest w ciągu 7 dni zwołać posiedzenie na żądanie, zgłoszone pisemnie przez 2 członków Magistratu. W żądaniu zwołania posiedzenia Magistratu powinny być wskazane sprawy mające być przedmiotem obrad.

(5) Pierwsze posiedzenie Magistratu prezydent obowiązany jest zwołać najpóźniej w ciągu czternastu dni po uprawomocnieniu się niezaprotestowanych wyborów wszystkich członków Zarządu, bądź po wydaniu przez właściwą władzę ostatecznej decyzji orzekającej o ważności wyborów.

(6) Posiedzenie Magistratu powinno być zwołane w ciągu 2-ch tygodni od dnia dostarczenia przez przewodniczącego Komisji Rewizyjnej materiałów (sprawozdania i wniosków) Komisji Rewizyjnej.

§ 4.

**Zwoływanie posiedzeń w razie nieobecności prezydenta miasta.**

Posiedzenie Magistratu w wypadkach przewidzianych w § 3 ust. 4 zwołuje w razie nieobecności prezydenta lub niemożności pełnienia przez niego czynności służbowych, wiceprezydent, w innych wypadkach na mocy upoważnienia prezydenta.

§ 5.

**Termin i miejsce posiędzeń.**

(1) Termin i miejsce posiedzeń Magistratu ustala prezydent względnie wiceprezydent (§ 4).

(2) Posiedzenia Magistratu odbywają się z reguły w gmachu Zarządu Miejskiego.

(3) Posiedzenia Magistratu nie mogą odbywać się podczas świąt.

§ 6.

**Terminy zwoływania posiedzeń.**

(1) Prezydent zawiadamia członków Magistratu o jego posiedzeniach przynajmniej na 3 dni przed posiedzeniem, przesyłając w razie potrzeby odpowiednie materiały.

(2) W nagłych wypadkach zawiadomienia mogą być uskuteczniane na 10 godzin przed posiedzeniem.

(3) Jednocześnie powinna być zawiadamiana o posiedzeniu władza nadzorcza.

§ 7.

**Treść zawiadomienia.**

Zawiadamiając o posiedzeniu, należy wskazać dzień, godzinę, miejsce oraz podać porządek obrad posiedzenia (§ 16).

## IV. UDZIAŁ CZŁONKÓW MAGISTRATU W POSIEDZENIACH.

§ 8.

**Spóźnianie się i opuszczanie posiedzeń.**

(1) Członkowie Magistratu obowiązani są przybywać na posiedzenia punktualnie i brać w nich udział aż do końca.

(2) Spóźnianie się na posiedzenia lub opuszczenie posiedzeń przed ich ukończeniem bez podania przewodniczącemu okoliczności usprawiedliwiających równoznaczne jest z opuszczeniem posiedzenia.

§ 9.

**Trzykrotne kolejne opuszczenie posiedzeń.**

(1) Opuszczenie bez usprawiedliwionych powodów trzech kolejnych posiedzeń Magistratu powoduje utratę mandatu.

(2) Przepis ten nie dotyczy prezydenta i wiceprezydenta.

(3) Do orzekania w tych sprawach powołany jest Magistrat.

(4) Prezydent obowiązany jest donieść Magistratowi o opuszczeniu trzech kolejnych posiedzeń przez ławnika, wskazując w doniesieniu przyczyny opuszczenia posiedzeń.

§ 10.

**Usprawiedliwianie nieobecności na posiedzeniach.**

(1) O niemożliwości przybycia na posiedzenie członek Magistratu obowiązany jest donieść przewodniczącemu osobiście, ustnie lub pisemnie, bądź przez upoważnioną osobę, w zasadzie przed posiedzeniem, podając okoliczności uniemożliwiające przybycie na posiedzenie.

(2) Wyjaśnienia te powinny być składane przewodniczącemu najpóźniej na następnem posiedzeniu Magistratu.

§ 11.

**Wyłączenie się z posiedzeń zainteresowanego materialnie.**

(1) Jeżeli w sprawie, stanowiącej przedmiot obrad, zainteresowany jest materialnie członek Magistratu, jego małżonek, krewny lub powinowaci pierwszych trzech stopni, osoby pozostające pod jego opieką, przyspasabiający lub przysposobiony, albo zastępca prawny lub mocodawca, członek Magistratu nie może być obecny przy rozważaniu tej sprawy i brać udziału w głosowaniu.

(2) O każdym z powyższych wypadków członek Magistratu obowiązany jest zawiadomić przewodniczącego przed przystąpieniem do rozpatrywania danej sprawy,

## V. PRAWOMOCNOŚĆ POSIEDZEŃ (QUORUM).

§ 12.

**Członkowie Magistratu.**

(1) Członkami Magistratu są: prezydent, wiceprezydent i ławnicy.

(2) Ustawowa liczba członków Magistratu wynosi 6 osób.

§ 13.

**Quorum na posiedzeniach.**

(1) Dla prawomocności posiedzeń niezbędna jest obecność przynajmniej 4-ch członków Magistratu (zwykłej większości ustawowej liczby członków Magistratu).

(2) Quorum stwierdza przewodniczący przed przystąpieniem do porządku obrad, poza tym przewodniczący obowiązany jest stwierdzić quorum na żądanie każdego członka Magistratu, zgłoszone przed rozpoczęciem głosowania.

(3) W razie stwierdzenia braku quorum przewodniczący obowiązany jest posiedzenie zamknąć, względnie zarządzić przerwę, jeżeli nieobecność członków Magistratu jest tylko chwilowa.

## VI. NIEJAWNOŚĆ POSIEDZEŃ I OBRAD.

§ 14.

**Niejawność posiedzeń.**

(1) Posiedzenia Magistratu nie są jawne (nie są dostępne dla publiczności).

(2) Na posiedzeniach Magistratu poza jego członkami (§ 12) mogą być obecni przedstawiciele władz nadzorczych oraz, sto-

sownie do uznania przewodniczącego, protokólant i inni urzędnicy miejscy, referujący sprawy, bądź udzielający wyjaśnień.

(3) W posiedzeniach Magistratu mogą brać również udział z głosem doradczym rzeczoznawcy zaproszeni przez przewodniczącego lub przez Magistrat na mocy uchwały, powziętej zwykłą większością głosów.

§ 15.

**Poufność obrad.**

(1) Na wniosek członka Magistratu przewodniczący zarządza poufność obrad.

(2) Do czasu rozpatrzenia przez Radę sprawozdania i wniosków Komisji Rewizyjnej obrady nad nimi mają charakter poufny.

(3) Poufność obrad obowiązuje wszystkich obecnych.

## VII. PORZĄDEK OBRAD.

§ 16.

**Ustalenie porządku obrad.**

(1) Porządek obrad ustala przewodniczący.

(2) Porządek obrad powinien, za wyjątkiem wypadków przewidzianych § 3 ust. 3, jako pierwsze punkty zawierać:

1) przyjęcie porządku obrad,
2) przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia Magistratu,
3) sprawozdanie prezydenta miasta,
4) porządek obrad powinien na końcu przewidywać wolne wnioski.

(3) W porządku obrad należy zamieścić sprawy, które nie zostały rozpatrzone na poprzednim posiedzeniu wskutek jego zamknięcia (§ 13).

§ 17.

**Przyjęcie porządku obrad.**

(1) Posiedzenie rozpoczyna się od stwierdzenia przez przewodniczącego prawidłowości zwołania posiedzenia, po czym następuje stwierdzenie quorum (§ 13), komunikat przewodniczącego o utratach mandatów przez ławników i objęciu mandatów przez nowowybranych oraz oświadczenie przewodniczącego co do usprawiedliwionej nieobecności ławników na tym posiedzeniu oraz ewentualnie poprzednim.

(2) Po czynnościach podanych wyżej, następuje przyjęcie przez Magistrat porządku obrad. Przewodniczący odczytuje zakomunikowany członkom Magistratu porządek obrad z tymi ewentualnymi uzupełnieniami, jakie zdecydował do niego wprowadzić, bądź w zmienionej przez siebie kolejności.

(3) Każdy z członków Magistratu może zabrać głos w sprawie porządku obrad.

(4) O ile w sprawie porządku obrad nikt nie zabiera głosu, porządek uważa się za przyjęty. O ile zaś członkowie Magistratu zaproponują zmiany do porządku i gdy nikt z pozostałych członków Magistratu zmianom tym się się nie sprzeciwia, przewodniczący zaś wyrazi zgodę na proponowane zmiany, porządek obrad uważać się będzie za ustalony w proponowanym brzmieniu. W razie sprzeciwu ze strony przewodniczącego, bądź ze strony pozostałych członków Magistratu, przewodniczący poddaje pod głosowanie Magistratu sprawę przesunięcia poszczególnych punktów, bądź uzupełnienia porządku obrad.

§ 18.

**Przyjęcie protokołu obrad.**

(1) Przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia odbvwa się w ten sposób, że przewodniczący zapytuje członków Magistratu, czy nie zgłaszają do niego żadnych uwag i poprawek.

(2) Poprawki te i uwagi zgłaszać mogą jedynie członkowie Magistratu, którzy byli obecni na posiedzeniu, którego protokół jest przyjmowany.

(3) Przewodniczący może żądać zgłoszenia poprawek do protokołu na piśmie.

(4) O ile przewodniczący przyjmie zgłoszone poprawki, umieszcza się je w protokole posiedzenia, na którym je zgłoszono oraz zaznacza się w protokóle, którego dotyczą.

(5) W razie sprzeciwu przewodniczącego, zgłoszone poprawki przyjmuje Magistrat większością głosów.

§ 19.

**Sprawozdanie przewodniczącego.**

(1) Sprawozdanie przewodniczącego powinno obejmować komunikat:

1) o zmianach w składzie biura Zarządu Miejskiego,
2) o wykonaniu uchwał Rady i Magistratu,
3) o wystawieniu weksli,
4) miesięczne sprawozdanie z wykonania budżetu,
5) miesięczne sprawozdanie z gospodarczej działalności Zarządu Miejskiego, przedsiębiorstw i zakładów, a w szczególności z wykonanych robót, zawartych umów i wszelkich przyjętych przez gminę zobowiązań.

(2) Dyskusja nad sprawozdaniem prezydenta może być otwarta tylko w tych sprawach, które należą do zakresu działania Magistratu.

§ 20.

**Interpelacje i wyjaśnienia.**

(1) Każdy członek Magistratu ma prawo zgłaszać interpelacje i żądać wyjaśnień w sprawach dotyczących gospodarki miejskiej.

(2) Przewodniczący może żądać przedstawienia intepelacji na piśmie.

(3) Odpowiedzi na interpelacje powinien przewodniczący udzielać na posiedzeniu, na którym je zgłoszono, albo też na następnym posiedzeniu Magistratu.

§ 21.

**Niezatwierdzenie uchwały przez władzę nadzorczą i zawieszenie uchwały.**

(1) W razie niezatwierdzenia przez właściwą władzę nadzorczą uchwały Magistratu lub jej unieważnienia (§ 53), przewodniczący komunikuje o tym na najbliższym posiedzeniu Magistratu.

(2) Przewodniczący komunikuje również o zawieszeniu przez siebie uchwał Magistratu.

§ 22.

**Stawianie wniosków nie związanych z porządkiem obrad.**

(1) Każdy członek Magistratu ma prawo stawiania wniosków w sprawach, niezwiązanych z porządkiem obrad w zakresie, przewidzianym w art. 44 ust. 1 ustawy samorządowej.

(2) Przewodniczący może zażądać zgłoszenia wniosku na piśmie.

§ 23.

**Rozpatrywanie wniosków nieprzewidzianych porządkiem obrad.**

(1) Wnioski zgłoszone przez członków Magistratu w sprawach nie będących na porządku obrad (§ 22) powinny być z reguły rozpatrzone na najbliższym posiedzeniu.

(2) Przewodniczący może odmówić wniesienia sprawy pod obrady jeżeli uzna, że nie w chodzi ona w zakres spraw, przewidzianych w art. 44 ust. 1 ustawy samorządowej.

## VIII. PRZEKAZYWANIE SPRAW KOMISJI i DO DECYZJI PREZYDENTOWI MIASTA.

§ 24.

**Komisje powoływane przez Magistrat.**

(1) Magistrat może przekazywać opiniowanie spraw dotyczących administracji i gospodarki miejskiej, oraz przygotowywanie wniosków na Magistrat specjalnym komisjom. wybranym ze swego grona.

(2) Do komisji tej Magistrat może w charakterze członków powołać radnych, oraz w miarę potrzeby mieszkańców miasta, posiadających prawo wybieralności do Rady.

§ 25.

**Sposób powoływania i obrad komisji.**

(1) Posiedzenia komisji zwołuje i na nich przewodniczy prezydent lub wyznaczony przez niego członek Magistratu.

(2) Sposób powoływania komisji, ich skład i sposób prowadzenia obrad ustala Magistrat.

§ 26.

**Decyzje prezydenta z upoważnienia Magistratu.**

(1) Magistrat może upoważnić prezydenta za jego zgodą do wydawania decyzyj zastrzeżonych Magistratowi, o ile przeciw upoważnieniu nie zgłosi sprzeciwu żaden z członków Magistratu.

(2) Upoważnienie dotyczyć może jedynie poszczególnych spraw umieszczonych na porządku obrad danego posiedzenia, albo spraw jednego i tego samego typu na zasadzie wytycznych, ustalonych w uchwale Magistratu.

(3) Upoważnienie może mieć charakter czasowy i może być na każdym z następnych posiedzeń odwołane na wniosek jednego z członków Magistratu.

§ 27.

**Niemożność udzielania upoważnień ławnikom do decydowania za Magistrat.**

Przygotowanie i decydowanie sprawy, należącej do zakresu działania Magistratu, nie może być przez Magistrat poruczane ławnikom.

## IX SPOSÓB PROWADZENIA OBRAD.

§ 28.

**Czas trwania posiedzeń i przerwy w obradach.**

(1) Posiedzenia Magistratu otwiera prezydent wzgl. wiceprezydent. (§ 4).

(2) Posiedzenia Magistratu łącznie z ewentualnymi przerwami nie mogą trwać dłużej niż 6 godzin.

(3) W czasie posiedzenia przewodniczący może zarządzić przerwę dla narad, w razie znaczniejszego zakłócenia porządku oraz z innych powodów, nie dłużej jednak niż na ½ godz.

(4) Przewodniczący zamyka posiedzenie w razie wyczerpania porządku obrad, upływu czasu (ust. 2), może zaś to uczynić stosownie do swego uznania w razie znaczniejszego zakłócenia porządku oraz innych powodów.

§ 29.

**Kierowanie obradami.**

(1) Obradami kieruje oraz czuwa nad porządkiem podczas posiedzenia przewodniczący.

(2) W sprawach, dotyczących sposobu prowadzenia obrad, nie przewidzianych wyraźnie w niniejszym regulaminie, rozstrzyga przewodniczący.

§ 30.

**Referowanie spraw na posiedzeniu.**

Sprawy na posiedzeniu referuje z reguły prezydent, bądź wyznaczony przez niego członek Magistratu lub urzędnik Zarządu Miejskiego.

§ 31.

**Dyskusja ogólna.**

Przewodniczący może w każdej sprawie otworzyć dyskusję ogólną.

§ 32.

**Kolejność zabierania głosu.**

Przewodniczący udziela głosu w tej kolejności, w jakiej się mówcy zgłaszają.

## X. SPRAWY FORMALNE.

§ 33.

**Rodzaje spraw formalnych.**

(1) W sprawie formalnej przewodniczący udziela głosu z reguły w przerwie między jednym, a drugim przemówieniem.

(2) W sprawie sposobu głosowania przewodniczący udziela głosu tylko przed zarządzeniem głosowania.

(3) Do spraw formalnych zalicza się wnioski dotyczące: 1) zmiany porządku obrad, 2) zamknięcia listy mówców, przerwania dyskusji lub ograniczenia czasu trwania przemówień, 3) odroczenia dyskusji, 4) odesłania sprawy do komisji, 5) prowadzenia obrad, 6) sposobu głosowania, 7) przyjęcia wniosków bez dyskusji (en bloc), 8) stwierdzenia quorum.

(4) W dyskusji w sprawie formalnej, z wyjątkiem wniosków przewidzianych w § 34 ust. 1, mogą być tylko dwa przemówienia, jedno „za" i jedno „przeciw".

(5) Mówcy, zabierającemu głos w sprawie formalnej, wolno przemawiać najdłużej 5 minut.

§ 34.

**Wnioski o ograniczenie czasu przemówień.**

(1) Zgłoszony wniosek o ograniczenie czasu trwania przemówienia lub o zamknięcie listy mówców lub o przerwanie dyskusji przewodniczący poddaje pod głosowanie bez dyskusji po wymienieniu osób, zapisanych do głosu przed zgłoszeniem wniosku.

(2) W razie przyjęcia wniosku o ograniczenie czasu trwania przemówień, przewodniczący uprzedza mówcę o upływie czasu, po czym odbiera mu głos.

(3) W razie przyjęcia wniosku o zamknięcie listy mówców rozprawy nad omawianą sprawą będą zamknięte po wysłuchaniu mówców, zapisanych do głosu przed zgłoszeniem wniosku oraz po wysłuchaniu referenta.

(4) W razie przyjęcia wniosku o zamknięcie dyskusji, przewodniczący zarządza głosowanie, a mówcy zapisani do głosu w danej sprawie, głosu nie otrzymują z wyjątkiem referenta.

§ 35.

**Oświadczenia i przemówienia w sprawie osobistej.**

(1) W sprawie osobistej lub oświadczenia, przewodniczący udziela głosu po zamknięciu dyskusji i przeprowadzeniu głosowania nad punktem, będącym w danej chwili przedmiotem rozprawy, w każdym razie przed zamknięciem posiedzenia.

(2) Przewodniczący może zażądać oświadczenia na piśmie.

(3) W sprawie osobistej oraz nad oświadczeniem dyskusja jest wyłączona.

## XI. OGRANICZENIA PRZEMÓWIEŃ.

§ 36.

**Ograniczenie czasu przemówień.**

(1) Mówca w tej samej sprawie może przemawiać 3 razy.

(2) Przemówienia mówcy, nie wyłączając referenta, trwające dłużej niż 15 minut przewodniczący ma prawo ograniczyć do oznaczonego przez siebie czasu.

(3) Drugie przemówienie w tej samej sprawie tego samego mówcy nie może trwać dłużej niż 10 minut.

(4) Następne przemówienia w tej samej sprawie tego samego mówcy nie mogą trwać dłużej niż 5 minut.

§ 37.

**Przemówienia w sprawie wyjaśnień i informacyj oraz wyjaśnienia urzędników i rzeczoznawców.**

(1) Przewodniczący i upoważnieni przez niego członkowie Magistratu mogą zabierać głos w każdym czasie dla udzielenia wyjaśnień lub informacyj w omawianej sprawie niezależnie od kolei zapisanych do głosu.

(2) Na zlecenie przewodniczącego na posiedzeniu Magistratu wyjaśnień rzeczowych i informacyj udzielać może każdy pracownik miejski oraz rzeczoznawcy.

§ 38.

**Uprawnienia przedstawicieli władzy nadzorczej na posiedzeniu Magistratu.**

(1) Przedstawiciel władzy nadzorczej, delegowany na posiedzenie Magistratu, obecny na tym posiedzeniu, ma prawo żądać informacyj co do gospodarki Gminy oraz działalności Magistratu w zakresie porządku obrad.

(2) Przewodniczący jest obowiązany udzielić przedstawicielowi władzy nadzorczej, obecnemu na posiedzeniu, głosu na każde jego żądanie.

## XII. PRZYWOŁANIE DO PORZĄDKU.

§ 39.

**Przywoływanie do porządku za niewłaściwości i odbieranie głosu.**

(1) Przewodniczący może wezwać mówcę, aby nie odbiegał od przedmiotu oraz może go przywołać do porządku, gdy nie zważa na uwagi lub pozwala sobie na niewłaściwości.

(2) Dwukrotne w ciągu jednego przemówienia przywołanie do porządku powinno być zaznaczone w protokóle.

(3) Jeżeli mówca będzie trzykrotnie w ciągu jednego przemówienia przywołany do porządku, przewodniczący może odebrać mu głos.

(4) Od decyzji przewodniczącego mówca może odwołać się do Magistratu.

§ 40.

**Przywoływanie do porządku za zakłócenie obrad.**

(1) Przewodniczący może przywołać do porządku każdego członka Magistratu, który zakłóca porządek obrad.

(2) Dwukrotne przywołanie do porządku członka Magistratu powinno być zaznaczone w protokóle.

## XIII. GŁOSOWANIE.

§ 41.

**Forma poddawania wniosków pod głosowanie.**

(1) Po zamknięciu dyskusji nad wnioskiem przewodniczący zarządza głosowanie.

(2) Wnioski należy poddawać pod głosowanie w takiej formie, aby odpowiedź mogła być wyrażona słowem „tak“ lub „nie“.

§ 42.

**Głosowanie nad poprawkami do wniosków.**

(1) Poprawki do wniosku powinny być poddane pod głosowanie przed głosowaniem nad całością wniosku.

(2) Spośród kilku zgłoszonych poprawek lub wniosków należy najpierw poddać pod głosowanie poprawkę najdalej idącą.

(3) Każdy z członków Magistratu może zażądać podziału wniosku, co przewodniczący powinien uwzględnić, o ile wniosek da się podzielić.

§ 43.

**Zwykła większość głosów.**

(1) Uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków Magistratu.

(2) Zwykłą większość głosów do powzięcia uchwały stanowią głosy więcej niż połowy obecnych członków Magistratu oddane za wnioskiem, stanowiącym osnowę uchwały.

(3) Do liczby obecnych nie wlicza się członków Magistratu, nie mogących zgodnie z obowiązującymi przepisami brać udział w głosowaniu.

§ 44.

**Wstrzymanie się od głosowania.**

Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem.

§ 45.

**Rozstrzyganie przewodniczącego w razie równości głosów.**

Przewodniczący bierze udział w głosowaniu i w razie równości głosów głos jego rozstrzyga, to znaczy uważa się za przyjęty ten wniosek, za którym głosował przewodniczący.

§ 46.

**Jawne i tajne głosowanie.**

(1) Głosowanie z reguły jest jawne.

(2) Przewodniczący może zarządzić głosowanie tajne, a obowiązany jest to uczynić na żądanie dwóch członków Magistratu.

(3) Wynik głosowania stwierdza przewodniczący.

§ 47.

**Reasumpcja uchwały.**

(1) Rewizja (reasumpcja) uchwały Magistratu, to jest zmiana uchwały powziętej formalnie, może nastąpić na tym posiedzeniu na żądanie $^{1}/_{4}$ członków Magistratu i na mocy uchwały, powziętej większością $^{2}/_{3}$ głosów.

(2) Decyzji wydanej przez Prezydenta, na podstawie upoważnienia (§ 26), Magistrat nie może zmieniać ani uchylać.

§ 48.

**Votum separatum.**

(1) Członek Magistratu, nie godzący się na uchwały większości ma prawo żądać zaznaczenia w protokole swego odrębnego zdania (votum separatum),

(2) Przewodniczący może zażądać złożenia odrębnego zdania na piśmie.

(3) O ile członek Magistratu pragnie złożyć motywy swego zdania odrębnego, powinien to uczynić najpóźniej w ciągu 24 godzin po ukończeniu posiedzenia.

XIV. PROTOKÓŁY.

§ 49.

**Sposób sporządzania protokółów.**

(1) Z każdego posiedzenia powinien być spisany protokół, który powinien zawierać datę i miejsce posiedzenia, nazwiska obecnych i nie obecnych członków Magistratu oraz nazwiska osób zaproszonych, przebieg posiedzenia, wszelkie zgłoszone wnioski, zapadłe uchwały, lub wyniki głosowań, zdania odrębne, oświadczenia oraz przywoływanie do porządku.

(2) W wypadku niedojścia posiedzenia Magistratu do skutku wobec braku quorum protokół powinien zawierać nazwiska obecnych i nie obecnych członków Magistratu.

(3) Protokół prowadzi urzędnik biura Zarządu Miejskiego, wyznaczony przez prezydenta.

§ 50.

**Termin sporządzania protokółów.**

(1) Protokół powinien być sporządzony najpóźniej w ciągu 7 dni po posiedzeniu i wyłożony do przejrzenia członkom Magistratu.

(2) Protokół podpisują przewodniczący i protokólant.

(3) Odpis protokółu na zarządzenie przewodniczącego może być przesłany członkom Magistratu.

## XV. PRZEPISY KOŃCOWE.

### § 51.

**Przesyłanie uchwał do zatwierdzenia i podawanie do wiadomości publicznej.**

(1) Uchwały Magistratu powinny być dostarczane właściwej władzy nadzorczej z odpowiednimi załącznikami, o ile wymagają zatwierdzenia,

(2) O podaniu uchwały do wiadomości publicznej decyduje przewodniczący.

### § 52.

**Zawieszanie uchwał.**

(1) Nieważne są uchwały Magistratu, powzięte z naruszeniem istotnych wymagań formalnych, albo sprzeczne z obowiązującym prawem.

(2) Tego rodzaju uchwały Magistratu prezydent obowiązany jest zawiesić i przesłać bezzwłocznie władzy nadzorczej, która rozstrzyga o ich ważności.

### § 53.

**Wstrzymywanie wykonania uchwał.**

(1) Uchwały Magistratu, których wykonanie prezydent z urzędu lub na wezwanie władzy nadzorczej wstrzymał w ciągu dni 14, jako niewykonalne lub sprzeczne z interesem miasta, powinny być wniesione na najbliższe posiedzenie Magistratu.

(2) Tego rodzaju uchwały uważane są za ostateczne, to jest utrzymane w mocy, jeżeli zostaną przyjęte na następnym posiedzeniu Magistratu większością $^{2}/_{3}$ głosów.

### § 54.

**Termin wejścia w życie regulaminu.**

Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski*

## poz. 50

## Zasady udzielania zaliczek zwrotnych wydawanych pracownikom oraz członkom Zarządu Miejskiego we Włocławku na poczet ich poborów służbowych.

Uchwalone przez Radę Miej ką we Włocławku na posiedzeniu w dniu 2. VI 1938 r. za Nr. 255/38 r. na podstawie art. 43 ust. 1 lit. „z“ ustawyzdn. 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294) oraz w myśl § 3 rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 6 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11 z 1933 r. poz. 71) i przepisów Instrukcji budżetowej dla związków samorzadowych (okólnik Min. Spraw Wewn. Nr. 4 z dn. 19 stycznia 1938 r. (Dz. Min. Spr. Wewn. Nr. 19, poz. 9).

§ 1.

Przepisy niniejsze ustalają zasady udzielania bezprocentowych zaliczek zwrotnych, dopuszczalną ich wysokość oraz warunki spłaty.

§ 2.

(1) Bezprocentowe zaliczki zwrotne na uposażenie mogą być udzielane tylko czynnym pracownikom administracji ogólnej, pracownikom zakładów i przedsiębiorstw miejskich oraz członkom Zarządu Miejskiego, pobierajacym stałe uposażenie.

(2) Spośród osób wyżej wymienionych wyłącza się od prawa do zaliczki:

a) po. ostających w stanie nieczynnym,
b) zawieszonych w pełnieniu służby,
c) pozostających na urlopie bezpłatnym,
d) osoby, którym wypowiedziano stosunek służbowy,
e) osoby dorywczo lub czasowo zatrudnione.

(3) W drodze wyjątku od postanowień, zawartych w pkt. c) ustępu poprzedniego, mogą być przyznane bezprocentowe zaliczki na uposażenia osobom, pozostającym na bezpłatnym urlopie, udzielonym dla uzupełnienia studiów. W tym wypadku potrącanie rozpoczyna się od 1-go dnia miesiąca następującego po ukończeniu urlopu.

§ 3.

Zaliczki mogą być wypłacane jedynie w miarę posiadanych środków obrotowych i tylko wtedy. gdy wypłaty z tego tytułu nie utrudnią normalnego wykonywania budżetu.

§ 4.

(1) Zaliczki mogą być udzielane:

a) na cele konsumpcyjne, jak np. kupno odzieży, opału na zimę;

b) na wydatki nie związane z potrzebami życia codziennego, jak np. na pokrycie wydatków spowodowanych chorobą proszącego, chorobą lub śmiercią członków jego rodziny w rozumieniu prawa cywilnego, na spłatę długów, powstałych bez winy proszącego, na kupno niezbędnych ruchomości, na koszty odbycia podróży naukowych, ogłoszenia pracy naukowej;

c) na koszty budowy własnego mieszkania.

(2) Prawo do otrzymania zaliczki na koszty budowy własnego mieszkania przysługuje osobom, wymienionym w § 2, jeżeli: 1) nie mają odpowiedniego dla swego stanu rodzinnego mieszkania, wynajętego bezpośrednio od właściciela w domu, podlegającym ochronie lokatorów i 2) jeżeli same lub do spółki z małżonkiem, rodzicami lub rodzeństwem, o ile z osobami tymi prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, rozpoczęły już budowę mieszkania na własność albo też są członkami spółdzielni mieszkaniowej, która buduje dla nich mieszkanie w domu spółdzielczym. Z pośród wymienionych osób należy uwzględnić przede wszystkim osoby, znajdujące się w wyjątkowo niekorzystnym położeniu mieszkaniowym (np. osoby mieszkające poza granicami miejscowości, w której pełnią służbę i t.p.). Na budowę jednego i tego samego mieszkania może być udzielona zaliczka tylko raz jeden.

§ 5.

(1) Osoba, ubiegająca się o zaliczkę winna szczegółowo uzasadnić jej potrzebę i wysokość. Sprawa przyznania zaliczki i jej wysokość zależna jest od uznania właściwego organu, uprawnionego do udzielania zaliczek, stosownie do § 8 przepisów niniejszych.

(2) Udzielenie nowej zaliczki przed spłatą poprzedniej, jest dopuszczalne jedynie pod warunkiem równoczesnego potrącenia reszty rat poprzedniej zaliczki.

§ 6.

(1) Wysokość zaliczki nie może przekraczać: a) na cele konsumpcyjne — 2 miesięcznego uposażenia, b) na wydatki nie związane z potrzebami życia codziennego — 3 miesięcznego uposażenia, c) na budowę własnego mieszkania — 6 miesięcznego uposażenia.

(2) Warunkiem udzielenia zaliczki przekraczającej 3-miesięczne uposażenie osobom, które nie nabyły jeszcze praw eme-

rytalnych, jest zabezpieczenie hipoteczne, albo zobowiązanie dwu wypłacalnych ręczycieli.

(3) Za podstawę obliczenia zaliczki przyjmuje się uposażenie brutto wraz ze stałym dodatkiem funkcyjnym.

§ 7.

(1) Zwrot zaliczki, udzielonej do wysokości 1-miesięcznego uposażenia następuje w nie więcej jak 12, zaliczki udzielonej do wysokości 2-miesięcznego uposażenia w nie więcej, niż 18, zaliczki udzielonej do wysokości 3-miesięcznego uposażenia w nie więcej, niż 30, wreszcie zwrot zaliczki, udzielonej w wymiarze wyższym, niż 3 miesięczne uposażenie w nie więcej, niż 36 bezbezpośrednio po sobie następujących ratach miesięcznych.

(2) Ratę zaliczki potrąca się z uposażenia, począwszy od 1-go dnia miesiąca następującego po przyznaniu zaliczki.

§ 8.

(1) Przyznawanie zaliczek pracownikom miejskim na cele konsumpcyjne i na wydatki nie związane z potrzebami życia codziennego należy do Prezydenta Miasta.

(2) Przyznawanie zaliczek pracownikom miejskim na koszty budowy własnego mieszkania następuje w drodze uchwały Magistratu.

(3) Przyznawanie zaliczek członkom Zarządu Miejskiego, pobierającym stałe uposażenie, następuje zawsze na mocy uchwały Magistratu, bez względu na cel i wysokość zaliczki.

(4) Magistrat władny jest w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przyznać osobom wymienionym w § 2 zaliczkę, nie odpowiadającą zasadom niniejszych przepisów.

§ 9.

(1) Przepisów niniejszych nie stosuje się w odniesieniu do zaliczek. wypłacanych na koszty podróży.

(2) Zasady wypłacania i likwidacji powyższych zaliczek regulują przepisy, ustalające normy diet i kosztów podróży dla pracowników i członków Zarządu Miejskiego we Włocławku.

(„Instrukcja w sprawie obliczania należności za podróże służbowe i delegacje członków i pracowników Zarządu Miejskiego we Włocławku" — Dz. Zarz. M. we Włocławku Nr. 4, poz. 30).

§ 10.

W wypadkach rozwiązania stosunku służbowego bez uposażenia emerytalnego należy zaległe raty zaliczkowe potrącić w ca-

łości względnie wyegzekwować z zabezpieczenia hipotecznego lub od poręczycieli.

§ 11.

W sprawie umorzenia nieściągalnych rat zaliczek na uposażenie decyduje Rada Miejska przy okazji uchwalania budżetu głównego lub budżetu dodatkowego.

§ 12.

Prezydent Miasta w drodze zarządzeń szczegółowych ustala sposób kontrolowania zwrotu zaliczek oraz tryb postępowania organów opiniujących podania o udzielenie zaliczki tudzież organów asygnujących i wypłacających przyznane zaliczki.

§ 13.

Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem uchwalenia. Zarazem tracą moc wszelkie postanowienia sprzeczne z niniejszymi przepisami.

§ 14.

(1) Zaległe raty zaliczkowe wg stanu zadłużenia na dzień 31 marca 1938 r. podlegają dostosowaniu z urzędu do norm przewidzianych w § 7 niniejszych przepisów.

(2) Należy wszakże utrzymać w mocy wysokość rat, ustalonych przed wejściem w życie zasad niniejszych, jeśli są one niższe od norm, przewidzianych w § 7 uchwały niniejszej.

(3) W okresie pobierania na rzecz Gm. m. Włocławka podatku specjalnego od uposażeń, wypłacanych członkom i pracownikom Zarządu Miejskiego, wysokość rat zaliczek, ustalonych w myśl § 7 i 14 przepisów niniejszych obniża się do połowy.

Prezydent Miasta:

(—) *Witold Mystkowski.*

poz. 51.

## REGULAMIN

## pomocy szkolnej dla dzieci pracowników i emerytów Zarządu Miejskiego we Włocławku

Wydany przez Prezydenta m. Włocławka, po zaopiniowaniu uchwałą Magistratu z dnia 26.X.1937 r. Nr 702/37 w myśl art. 44 ust. 1 lit. „c" ustawy z 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 394).

§ 1.

Pomoc dla dzieci pracowników (emerytów) miejskich, uczących się w średnich zakładach naukowych w mieście Włocławku udzielana jest w formie całkowitego lub częściowego zwrotu opłat

szkolnych, zależnie od wysokości kredytu na ten cel przyznawanego i uwzględnionego w budżecie na dany rok budżetowy.

§ 2.

(1) Korzystać z pomocy szkolnej mogą tylko uczniowie i uczenice tych pracowników względnie emerytów miejskich, które wykażą się dobrymi postępami i nienagannym sprawowaniem, co stwierdzić winny pisemnie dyrekcje odnośnych szkół.

(2) Pierwszeństwo mają również dzieci pracowników względnie emerytów, gorzej sytuowanych.

§ 3.

Zwroty opłat szkolnych przysługują najwyżej do wysokości pełnych rocznych opłat, pobieranych w szkołach średnich państwowych ogólno-kształcących.

§ 4.

Zwroty opłat szkolnych przyznawane są przez Magistrat zgodnie z niniejszym regulaminem oraz zależnie od posiadanego kredytu.

§ 5.

Pracownicy (emeryci) miejscy, ubiegający się o zwrot całkowity lub częściowy opłat szkolnych za swe dzieci obowiązani są złożyć do Wydziału Ogólnego odpowiednio umotywowane podanie w terminach: do dnia 15 października za I-sze półrocze i do dnia 15 stycznia za II gie półrocze każdego roku.

§ 6.

(1) Magistrat winien rozpatrzyć złożone podania po zebraniu opinii dyrekcji odnośnych szkół w takim terminie, aby przyznane zwroty opłat mogły być przekazane bezpośrednio odnośnym dyrekcjom szkół najpóźniej do dnia 1 listopada za I-sze półrocze i do dnia 1 lutego za II-gie półrocze każdego roku szkolnego.

(2) Tylko w drodze wyjątku zwrot opłat szkolnych może być wypłacony na ręce pracownika (emeryta), o ile wykaże się on odpowiednim pokwitowaniem na wpłacone już uprzednio opłaty szkolne przez siebie.

§ 7.

Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem zaopiniowania go przez Magistrat w myśl art. 44 ust. 1 lit. „c" ustawy z dn. 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. Ust. R. P. Nr 35, poz. 294).

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski.*

poz- 52.

## OKÓLNIK Nr. 12/38 r.

z dn. 14 września 1938 r.

**ustalający sposób stosowania „Zasad udzielania zaliczek zwrotnych, wydawanych pracownikom i członkom Zarządu Miejskiego we Włocławku na poczet ich poborów służbowych".**

*Do*

*wszystkich wydziałów, zakładów i przedsiębiorstw miejskich*

w miejscu.

### I. Podstawy prawne.

1) Uchwalone przez Radę Miejską w dn. 2.VI.1938 r. za Nr. 255/38 r. „Zasady udzielania zaliczek zwrotnych, wydawanych pracownikom i członkom Zarządu Miejskiego we Włocławku na poczet ich poborów służbowych" (Dz. Zarz. M. we Włocławku Nr. 8, poz. 50) dotyczą zaliczek, udzielanych w formie pożyczek bezprocentowych w wysokości: 1, 2, 3 i 6-cio miesięcznych poborów (§ 6), które to pożyczki strącane są zależnie od ich wysokości w 12, 18, 30 i 36 ratach miesięcznych (§ 7), przy czym nie mają prawa do otrzymania pożyczek osoby wymienione w § 2 ust. 2 wymienionych na wstępie zasad, jak również osoby pobierające zaopatrzenia emerytalne oraz pensje wdowie i sieroce.

2) W związku z uchwalonymi zasadami udzielania zaliczek staje się nieaktualny § 27 obowiązującego „Statutu służbowego pracowników miejskich", uchwalonego przez Radę Miejską w dn. 19.XI.1924 r. wraz z późniejszymi zmianami (patrz „Zbiór przepisów organizacyjnych, służbowych i emerytalnych" Zarządu Miejskiego we Włocławku z 1933 r.).

Zgodnie z Okólnikiem Nr. 10/38 r. z dn. 12.VIII.1938 r. ust. 2 p. 1 lit. „b" (Dz. Zarz. M. we Włocławku Nr. 7, poz. 45) § 27 statutu służbowego zostanie nadane brzmienie następujące przy okazji rewizji tego statutu:

„Pracownicy mają prawo do otrzymania zaliczki zgodnie z „Zasadami udzielania zaliczek zwrotnych wydawanych pracownikom i członkom Zarządu Miejskiego we Włocławku na poczet

ich poborów służbowych", uchwalonymi przez Radę Miejską na posiedzeniu w dniu 2 czerwca 1938 roku za Nr. 255/38 i ogłoszonymi w Nr. 8 pod poz. 50 „Dziennika Zarządu Miejskiego we Włocławku".

3) Okólnik niniejszy w p. II, w myśl § 12 zasad udzielania zaliczek, ustala sposób kontrolowania zwrotu zaliczek długoterminowych (pożyczek) oraz tryb postępowania organów opiniujących podania o udzielenie zaliczek tudzież organów asygnujących i wypłacających przyznane zaliczki.

W p. III natomiast okólnik ustala sposób udzielania zaliczek krótkoterminowych na bieżące pobory, które muszą być w całości potrącane z poborów, należnych za najbliższy okres płatności.

## II. Zaliczki długoterminowe.

1) W związku z § 12 wymienionych na wstępie zasad udzielania zaliczek ustala się następujący tryb postępowania przy udzielaniu zaliczek długoterminowych na pobory:

a) ubiegający się o zaliczkę długoterminową winien złożyć odpowiednio umotywowane podanie na formularzu ustalonym przez Wydział Ogólny;

b) podanie składa się do referatu personalnego Wydziału Ogólnego z zachowaniem drogi służbowej, t.j. za pośrednictwem kierownika swego wydziału (zakładu, przedsiębiorstwa, który udziela swej opinii (patrz lit. „d");

c) wydział (zakład, przedsiębiorstwo) sporządzający listy płacy winien, przesyłając podanie, podać wysokość poborów brutto i netto pracownika oraz wysokość zadłużenia pracownika w Zarządzie Miejskim z tytułu pobranych już poprzednio zaliczek długoterminowych i krótkoterminowych, względnie pożyczek specjalnych j. np. świątecznych, na zakupy it.p.;

d) odnośny wydział (zakład, przedsiębiorstwo) obowiązany jest nadto opatrzyć podanie swą opinią co do przyznania zaliczki względnie jej nieprzyznania, opinia ta jednak nie wiąże Wydziału Ogólnego, przedstawiającego ostateczny wniosek do decyzji Prezydenta Miasta;

e) odmowa przyznania zaliczki nie wymaga uzasadnienia i winna być udzielona zainteresowanemu najpóźniej w ciągu 2-ch tygodni od daty nadesłania podania do Wydziału Ogólnego;

f) w wypadku przyznania zaliczki Wydział Ogólny zawiadamia zainteresowanego w ciągu 3-ch dni od daty przyznania zaliczki, przesyłając decyzję Prezydenta Miasta w odpisie właściwemu wydziałowi (zakładowi, przedsiębiorstwu), celem asygnowania należności;

g) wydział (zakład, przedsiębiorstwo) asygnujący zaliczkę zapisuje powstałe zadłużenie pracownika do specjalnej w tym celu przeznaczonej kontrolki, wciągając również powstałe zadłużenie na arkuszu zadłużeń i potrąceń, jaki się prowadzi dla każdego pracownika;

h) kontrola potrąceń należnych rat z tytułu udzielonej zaliczki należy do wydziału (zakładu, przedsiębiorstwa) sporządzającego listy płacy, przy czym w wypadku przeniesienia pracownika do innego działu pracy należy arkusz zadłużeń przesłać właściwemu wydziałowi, sporządzającemu listy płacy;

i) w wypadku niemożności ściągnięcia należnych rat zaliczek z powodu odejścia lub zgonu pracownika właściwy wydział (zakład, przedsiębiorstwo) winien niezwłocznie zawiadomić pisemnie o tym Wydział Ogólny, który ze swej strony przedkłada stosowny wniosek do decyzji właściwym organom ustrojowym Gminy;

j) Wydział Finansowy obowiązany jest niezwłocznie wypłacić przyznaną i formalnie asygnowaną zaliczkę. w wypadku zaś braku chwilowego środków pieniężnych Wydział Finansowy obowiązany jest podać zainteresowanemu termin ostatecznej wypłaty.

2) W związku z § 3 wymienionych na wstępie okólnika zasad ustala się w sposób następujący przeznaczenie środków obrotowych na zaliczki długoterminowe:

a) na początku każdego roku budżetowego na wniosek Wydziału Finansowego Magistrat ustala wysokość funduszu, przeznaczonego na wypłacenie zaliczek długoterminowych w ciągu całego roku bud etowego z tym, iż suma globalna wypłaconych zaliczek od początku do końca danego roku budżetowego nie może przekroczyć ustalonego funduszu;

b) w wypadkach, gdy posiadane środki na to pozwalają, — Magistrat na wniosek Wydziału Finansowego może powiększyć fundusz zaliczkowy, jak również w wypadkach gorszej konjunktury finansowej, fundusz ten Magistrat może zmniejszyć a nawet w ogóle zamknąć, a tym samym wstrzymać aż do odwołania wypłatę zaliczek długoterminowych;

c) w ogólnej sumie funduszu zaliczkowego winny znaleść pokrycie dotychczas udzielone zaliczki długoterminowe jak również nowe zaliczki udzielone w myśl wymienionych na wstępie Okólnika zasad, zaliczki krótkoterminowe na bieżące pobory oraz wszystkie inne pożyczki, jak np. na zakup węgla, świąteczne, uchwalone przez Radę Miejską itp.

d) stan funduszu zaliczkowego podaje oraz udziela ewentualnej opinii co do konieczności jego ograniczenia lub też zamknięcia Wydział Finansowy na każdym podaniu o udzielenie zaliczki, nadesłanej przez Wydział Ogólny; prośba w raz z opinią winna być zwrócona Wydziałowi Ogólnemu w ciągu 3 dni.

## III. Zaliczki krótkoterminowe.

Ustala się następujący tryb postępowania przy udzielaniu zaliczek krótkoterminowych, potrącanych z poborów, należnych za najbliższy okres płatności:

a) pracownikom i członkom Zarządu Miejskiego, a w wyjątkowych wypadkach również osobom pobierającym zaopatrzenie emerytalne lub pensje wdowie i sieroce przysługuje prawo do zaliczek krótkoterminowych, które muszą być w całości potrącone z poborów, należnych za najbliższy okres płatności;

b) zaliczki krótkoterminowe mogą być udzielane do wysokości 25% pobieranych poborów wraz ze stałym dodatkiem funkcyjnym pobieranym w gotówce; w okresie od 10-go do 25-go każdego miesiąca włącznie, i tylko w wypadkach nagłej i uzasadnionej potrzeby, o czym decyduje prezydent miasta;

c) w wypadkach wyjątkowych j. np. w razie śmierci lub obłożnej choroby członka rodziny, kradzieży, pożaru i t. p. wysokość zaliczki krótkoterminowej może być podwyższona, jednak do takiej tylko kwoty, jaka może być potrącona w całości z najbliższych należnych poborów, o czym opiniuje Wydział Ogólny;

d) w wypadkach wymienionych pod lit. „c" zaliczka może być wypłacona również przed dniem 10-ym miesięca jak również po dniu 25-ym, w tym ostatnim jednak wypadku potrąca się ją również z bieżących poborów;

e) przy udzielaniu zaliczek krótkoterminowych obowiązuje ponadto tryb postępowania, przewidziany w p. II ust. 1 lit. a—j, z tym, iż terminy podane pod lit. e, f, j skraca się do jednego dnia.

Prezydent Miasta:

(—) *Witold Mystkowski.*

poz. 53.

## OKÓLNIK Nr. 13/38.

z dn. 14 sierpnia 1938 r.

### w sprawie stosowania „Regulaminu pomocy szkolnej dla dzieci pracowników Zarządu Miejskiego we Włocławku.

*Do*

*wszystkich wydziałów, zakładów i przedsiębiorstw miejskich*

w miejscu.

Na podstawie uchwały Rady Miejskiej z dn. 1.X.1938 r., wprowadzonej w życie z dniem 1.IV.1937 r. uchwałą Magistratu z dn. 15.IX.1936 r. Nr. 418/36 r., na skutek poleceń władzy nadzorczej cofnięty został zwrot opłat szkolnych za dzieci pracowników i emerytów miejskich, poprzednio przyznawany w myśl uchylonego obecnie § 29 statutu służbowego pracowników miejskich (patrz Okólnik Nr. 10/38 r. ust. 2 p. 1 lit. „a" w Nr. 7 poz. 45 Dz. Zarz. M. we Włocławku) oraz częściowo uchylonego § 2 statutu o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników komunalnych miasta Włocławka (patrz Okólnik Nr. 10/38 r. ust. 3 p. 1 lit. „a" w Nr. 7, poz. 45 Dz. Zarz. M. we Włocławku).

W związku ze skasowaniem pomocy szkolnej, wypływającej z uprawnień statutowych, Magistrat uchwałą z dnia 26.X.1937 r. Nr. 702/37 r. zaopiniował pozytywnie „Regulamin pomocy szkolnej dla dzieci pracowników i emerytów Zarządu Miejskiego we Włocławku", wprowadzony w życie zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr. 23/37 r. z dn. 29.X.1937 r., zastosowany poraz pierwszy w 1937/38 roku szkolnym, jeżeli chodzi o zwrot opłat szkolnych, oraz ogłoszony obecnie w Nr. 8 pod poz. 51 „Dziennika Zarządu Miejskiego we Włocławku".

Regulamin o którym mowa powyżej, wprowadził pomoc szkolną dla dzieci pracowników i emerytów, zależną od przyznanych i uwzględnionych na ten cel kredytów budżetowych (§ 1), przy czym pierwszeństwo mają dzieci pracowników i emerytów gorzej sytuowanych oraz dzieci, które wykażą się dobrymi postępami i nienagannym sprawowaniem (§ 2).

W związku z § 2 Regulaminu Wydział Ogólny, niezwłocznie po otrzymaniu podań w sprawie zwrotu opłat szkolnych, składa-

nych na ustalonych przez Wydział Ogólny formularzach, winien zebrać od dyrekcji zakładów naukowych opinie co do postępów i sprawowania poszczególnych uczniów i uczenic, a następnie do wniosku na Magistrat załączyć odpowiednie zestawienie z następującymi rubrykami:

1) liczba porządkowa,
2) nazwisko i imię pracownika (emeryta), ubiegającego się o zwrot opłat szkolnych,
3) wysokość poborów brutto wraz ze wszystkimi dodatkami w gotówce i naturze,
4) ilość członków rodziny, będących na utrzymaniu,
5) ilość dzieci uczących się w szkołach,
6) imię ucznia (uczenicy), za którego (ą) ma być uiszczona opłata szkolna,
7) nazwa zakładu naukowego,
8) klasa, w której uczy się uczeń (uczenica),
9) opinias zkoły co do sprawowania i postępów ucznia (uczennicy),
10) wysokość opłaty szkolnej za dane półrocze szkolne,
11) wysokość przyznanej przez Magistrat opłaty wzgl. decyzja odmowna,
12) uwagi.

W rozumieniu Regulaminu pomocy szkolnej:

1) za „emerytów miejskich" należy uważać również osoby pobierające pensje wdowie i sieroce, za „pracowników miejskich" zaś wszystkich pracowników Zarządu Miejskiego bez względu na ich charakter służby i stanowisko, zarówno umysłowych i fizycznych, za wyjątkiem pracowników sezonowych oraz przyjętych czasowo;
2) za „opłaty szkolne" należy uważać opłaty, jakie rodzice względnie opiekunowie ponieść muszą z rozporządzenia władz szkolnych za kształcenie dziecka, opłaty natomiast ustalone przez koła rodzicielskie nie są wliczane do opłat szkolnych.

W związku z niniejszym okólnikiem uchyla się moje Zarządzenie Nr. 23/37 z dn. 29.X.1937 r. do wszystkich referatów, wydziałów, zakładów i przedsiębiorstw miejskich w sprawie opłat szkolnych za dzieci pracowników i emerytów miejskich, przy czym jednocześnie skreśla się p. 13 ust. 2 części II Okólnika Nr. 7/38 r. z dn. 7.V.1938 r., ustalającego uchylone oraz nadal obowiązujące pisma okólne i okólniki prezydenta miasta (Dz. Zarz. M. we Włocławku Nr. 4, poz. 32).

Prezydent Miasta:
(—) *Mystkowski Witold*

poz. 54.

## PROTOKÓŁ Nr. 59

**z posiedzenia Rady Miejskiej we Włocławku, odbytego w dniu 15 września 1938 r. o godz. 21 w gmachu Zarządu Miejskiego.**

Ustawowa liczba członków Rady Miejskiej 46, komplet 45, obecnych na posiedzeniu 28.

*Obecni*: 1) przewodniczący Prezydent W. Mystkowski, 2) Wiceprezydent T. Hajdo, 3) ł. M. Ryniec, 4) ł. H. Siemieński, 5) r. Z. Arentowicz, 6) r. dr. J. Chmura, 7) r. Fr. Ciarkowski, 8) r. A. Eichler, 9) r. M. Kamiński, 10) r. J. Koźmiński, 11) r. A. Kwiatkowski, 12) r. A. Latos, 13) r. Z. Michler, 14) r. Z. Mohr, 15) r. Fr. Pietrzak, 16) r. K. Racinowski, 17) r. A. Radziejowski, 18) r. S. Roht, 19) r. M. Różycki, 20) r. J. Stolarz, 21) r. adw. H. Tusiewicz, 22) r. F. Urbański, 23) r. K. Walicka, 24) r. Fr. Wapniarski, 35) r. adw. A. Wawrzyniecki, 26) r. I. Zabiegała, 27) r. K. Zabłocki.

*Nieobecni usprawiedliwieni*: 1) ł. L. Dorywalski, 2) ł. A. Michałowski, 3) r. Z. Dubalska, 4) r. Wł. Hibner, 5) r. W. Mühsam 6) r. A. Witkowski.

*Nieobecni nie usprawiedliwieni*: 1) r. W. Gliniecki, 2) r. J. Daroszewski, 3) r. W. Filipiak, 4) r. dr. L. Fuks, 5) r. L. Górnikiewicz, 6) r. J. Hibner, 7) r. K. Krzywkowska, 8) r. dr. A. Kreusler, 9) r. A. Przybysz, 10) r. A. Sieczkowski i 11) r. J. Ziółkowski.

### Porządek obrad.

1) przyjęcie porządku obrad,
2) przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia,
3) sprawozdanie Prezydenta Miasta,
4) przepisy w sprawie najmniejszych dopuszczalnych rozmiarów działek budowlanych w m. Włocławku,
5) sprzedaż terenu z obszaru lasów miejskich dla Pomorskiego Zw. Ogr. Działkowych pod budowę domków rodzinnych,
6) poręka finansowa dla Funduszu Pracy w Warszawie na zł. 20.000.—
7) uchwała w sprawie dodatkowego zabezpieczenia pożyczki w sumie zł. 240.000.—,

8) przyjęcie do wiadomości reskryptu Urzędu Wojew. Pomorskiego w sprawie budżetu dodatkowego na 1937/38 r.,
9) przyjęcie do wiadomości reskryptu Urz. Woj. Pomorskiego w sprawie zatwierdzenia uchwał pożyczkowych,
10) zmiana niektórych postanowień statutu K.K.O. m. Włocławka,
11) diety członków Komisji Rewizyjnej K.K.O. m. Włocławka,
12) częściowa zmiana regulaminu Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej.
13) powołanie komisji likwidacyjnej do podziału majątku po b. Semin. Naucz.,
14) umorzenie pożyczki b. p. A. Gerszonowiczowi,
15) wolne wnioski.

## I. Przyjęcie porządku obrad.

Przewodniczący stwierdził prawomocność zwołanego posiedzenia oraz brak kwalifikowanego quorum, wymaganego do załatwienia spraw, przewidzianych punktami: 5, 6 i 7 porządku obrad, w związku z czym powyższe sprawy, a nadto pkt. 11 zostały zdjęte z porządku obrad. Z powyższymi zmianami porządek obrad przyjęto.

## II. Przyjęcie protokołów z poprzednich posiedzeń.

Protokoły Nr. 57 z dn. 22.VI. r. b. i Nr. 58 z dn. 30.VI. r. b. przyjęto.

## III. Sprawozdanie Prezydenta Miasta.

W związku z interpelacją radnych Chrz. Zj. Pracy z dnia 30.VI. r. b. odczytano pismo Wydziału Zamiejscowego Sądu Okręgowego we Włocławku z dn. 13.IX. r. b. Nr. prez. 215/38 w sprawie możliwości utworzenia we Włocławku Sądu Pracy; w sprawie tej Zarząd Miejski wystąpi również do Min. Sprawiedliwości za pośrednictwem Urz. Woj. Pom.

W związku z uchwaleniem przez Radę w dn. 30.VI. r. b. wniosku nagłego radnych Gr. Gosp. odczytano pismo Zarz. Miej. z dn. 14.IX. r. b. Nr. Og. 9-1 do Dyrekcji Gimn. Kupieckiego i Mechanicznego w/m w sprawie utworzenia równoległych klas pierwszych, co już zostało dokonane w Gimn. im. Konopnickiej.

Odczytano wyjaśnienie na interpelację r. Miedzińskiego z dn. 6.IV. r. b. w sprawie zakupów materiałów pisemnych u hurtowników.

## IV. Przepisy w sprawie najmniejszych dopuszczalnych rozmiarów działek budowlanych we Włocławku.

Po zreferowaniu sprawy przepisów, przyjętych uchwałą Magistratu z dn. 16.VIII. r. b. Nr. 930/38 oraz pozytywnie zaopiniowanych przez Komitet Rozbudowy Miasta i komisję regulaminowo-prawną Rady Miejskiej w dn. 13 b. m., — w dyskusji ogólnej r. *Ciarkowski* zgłosił wniosek do § 6 przepisów, proponując zmniejszenie pow. działek z 800 $m^2$ do 500 $m^2$.

r. *Latos* proponował uregulować w przepisach szczegółowiej zagadnienie placów narożnikowych a nadto niwelacji, aby uzyskać w tym ostatnim wypadku jednakowy poziom budowanych fundamentów.

r. *Miedziński* proponował odesłanie sprawy z powrotem do komisji regulaminowo-prawnej, celem ostatecznego ustalenia formalnego brzmienia przepisów jak również rozważenia, czy przepisy te podlegają zatwierdzeniu Min Spraw Wewn. czy też innego resortu.

*Przewodniczący* oświadczył, iż sprawa zostanie przekazana z powrotem do Komitetu Rozbudowy Miasta i na komisję regulaminowo-prawną Rady Miejskiej.

## V. Budżet dodatkowy na 1937/38 r.

Biorąc pod uwagę uchwałę Magistratu z dnia 16.VIII. r. b. Nr. 926/38 oraz opinię pozytywną komisji finansowo-budżetowej z dn. 14 bm. Rada Miejska jednomyślnie powzięła następującą uchwałę:

*Uchwała Nr. 272/38.*

Na podstawie art. 43 ust. 1 lit. „t“ ustawy z dnia 23. III. 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U.R.P. Nr. 35, poz. 294) oraz w związku z reskryptem Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 5.VIII.1938 r. Nr. SFF 2/45

Rada Miejska uchwala:

Przyjąć do wiadomości treść reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego w Toruniu z dnia 5. VIII. 38 r. Nr. SFF 2/45 w sprawie dodatkowego budżetu gm. m. Włocławka na rok 1937/38“.

## VI. Sprawa zatwierdzenia uchwał pożyczkowych.

Biorąc pod uwagę uchwałę Magistratu z dnia 16. VIII. rb. Nr. 927/38 oraz opinię pozytywną komisji finansowo-budżetowej z dn. 14 bm. Rada Miejska jednomyślnie powzięła następującą uchwałę:

*Uchwała Nr. 273/38.*

Na podstawie art. 43 ust. 1 lit. „t" ustawy z dnia 23. III. 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U.R.P. Nr. 35, poz. 294)

Rada Miejska uchwala:

„Przyjąć do wiadomości treść reskryptów Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego w Toruniu, w sprawie zatwierdzenia uchwał Rady Miejskiej w przedmiocie zaciągnięcia pożyczek:

a) reskryptu z dnia 15.IV.1938 r. Nr. SFF 5/41 w sprawie zatwierdzenia uchwały z dnia 24.II.1938 r. i 10.III.1938 r. dotyczącej pożyczki z Funduszu Pracy w sumie zł. 240.000.— na budowę kanalizacji w 1938/39 r.;

b) reskryptu z dnia 5.VIII.1938 r. Nr. SFF 5/107 i 108 w sprawie zatwierdzenia uchwały z dnia 2 i 22.VI.1938 r. dotyczącej pożyczki z Funduszu Pracy w sumie zł. 50.000.— na budowę wodociągów i kanalizacji w 1938/39 r.;

c) reskryptu z dnia 5.VIII.1938 r. Nr. SFF 5/107 i 108 w sprawie zatwierdzenia uchwały z dnia 2 i 22.VI.1938 r. dotyczącej pożyczki z Funduszu Pracy w sumie zł. 35.000.— na budowę wodociągów w 1938/39 r.;

d) reskryptu z dnia 5.VIII.1938 r. Nr. SFF 5/100 w sprawie zatwierdzenia uchwały z dnia 11.V i 2.VI.1938 r. dotyczącej pożyczki z Funduszu Pracy w sumie zł. 20.130.— na budowę dróg i ulic w m. Włocławku w 1938/39 r.;

e) reskryptu z dnia 6. VIII. 1938 r. Nr. SFF 5/101 w sprawie zatwierdzenia uchwały z dnia 2 i 22.VI.1938 r. dotyczącej pożyczki z Funduszu Pracy w sumie zł. 50.000.— na budowę dróg i ulic w mieście Włocławku w 1938/39 r.;

f) reskryptu z dnia 5. VIII. 1938 r. Nr. SFF 5/106 w sprawie zatwierdzenia uchwały Rady Miejskiej z dnia 6.VI.1938 r. dotyczącej upoważnienia Zarządu Miejskiego (Magistratu) do zaciągnięcia w instytucjach kredytowych pożyczek krótkoterminowych do łącznej sumy zł. 200.000.— na zasilenie środków obrotowych w roku budżetowym 1938/39 r.".

## VII. Zmiana niektórych postanowień statutu K. K. O. m. Włocławka.

Po zreferowaniu sprawy przez przewodniczącego w dyskusji zabrał głos r. *Ciarkowski*, który postawił wniosek, aby również wprowadzić zmianę do § 20 statutu, a mianowicie skreślić ust. 5 tego paragrafu. Wniosek powyższy popierał również r. *Różycki*.

Przewodniczący oświadczył, iż wniosek powyższy prześle Radzie Kasy.

Biorąc pod uwagę uchwałę Magistratu z dnia 16. VIII. r. b. Nr. 923/38 oraz pozytywną opinię komisji regulaminowo - prawnej Rady Miejskiej z dnia 13 b. m. Rada Miejska jednomyślnie powzięła następującą uchwałę:

*Uchwała Nr. 274/38.*

„Na podstawie art. 43 ust. 1 lit. „z“ ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego z dnia 23. III. 38 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) i art. 7 ust. (1) rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 24. X. 1934 r. o k. k. o. (Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 860) oraz w związku z wejściem w życie ustawy z dn. 12. VI. 1937 r. o zmianie granic województw, na wniosek Rady K.K.O. m. Włocławka z dnia 29 kwietnia 1938 r., powzięty stosownie do § 17 ust. (2) lit. „p“ Statutu Kasy i w trybie § 18 ust. (2) lit. „e“ tego Statutu

Rada Miejska uchwala:

„Przyjąć następujące zmiany obowiązującego Statutu K.K.O. m. Włocławka z dn. 30 grudnia 1937 roku:

1) w § 12 — skreślić słowo „Warszawie“, natomiast wstawić słowo „Poznaniu“;
2) w § 25 ust. (3) — skreślić słowo „Warszawskiemu“, natomiast wstawić słowo „Pomorskiemu“;
3) w § 48 ust. (2) — skreślić słowo „Warszawskim“, natomiast wstawić słowo „Pomorskim“;
4) w § 62 ust. (1) — skreślić słowo „Warszawskiemu“, natomiast wstawić słowo „Pomorskiemu“.

## VIII. Częściowa zmiana regulaminu komisji rewizyjnej.

Biorąc pod uwagę uchwałę Magistratu z dnia 16. VIII. r. b. Nr. 934/38 oraz opinię pozytywną komisji regulaminowo-prawnej Rady Miejskiej z dnia 13 b. m., Rada Miejska jednomyślnie powzięła następującą uchwałę:

*Uchwała Nr. 275/38.*

Na podstawie art. 43 ust. 1 lit. „c“ i art. 62 ust. 2 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego z dnia 23. III. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294)

Rada Miejska uchwala:

„Zgodnie z pismem Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego z dnia 28.VI. 1938 r. Nr. SAO 1/6 skreślić całkowicie § 34 obowiązującego regulaminu Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej we Włocławku, przyjętego uchwałami Rady z dnia 1.VII. 1935 r. Nr. 50/35 r. i z dn. 15.IV. 1937 r. Nr. 181/37 r. oraz zatwierdzonego reskryptami Wojewody Warszawskiego z dnia 19.X. 1935 r. Nr. SA. III.-4-18 i z dnia 13.V. 1937 r. Nr. SA.III-4/3“.

**IX. Powołanie Komisji Likwidacyjnej do podziału majątku po b. Seminarium Nauczycielskim.**

Biorąc pod uwagę uchwałę Magistratu z dnia 16. VIII r. b. Nr. 933/38, Rada Miejska jednomyślnie powzięła następującą uchwałę:

*Uchwała Nr. 276/38*

W związku z pismem Urzędu Wojewódzkiego Warszawskiego z dn. 12. II 1938 r. w przedmiocie podziału majątku b. Komunalnego Seminarium Nauczycielskiego Nr. S. F. II-16/5, dołączonego do pisma Wydziału Powiatowego we Włocławku z dn. 15.VI 1938 r. Nr. I-14/12, na podstawie art. 43, ust. 1 lit. „b“ ustawy z dn. 23. III 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294)

Rada Miejska uchwala:

1) „Wyrazić zgodę na powołanie komisji likwidacyjnej do podziału majątku po b. Seminarium Nauczycielskim;
2) wybrać do komisji członka Magistratu w osobie p. ławnika Leonarda Dorywalskiego oraz członka Rady Miejskiej p. radnego Waleriana Glinieckiego;
3) wyrazić zgodę na arbitraż Naczelnika Wydziału Samorządu Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego p. Zakrzewskiego lub osoby przez niego wskazanej;

4) Zgodnie z art. 44 ust. 1 lit. „j“ ustawy samorządowej upoważnić Zarząd Miejski do przyjęcia warunków, jakie ustali komisja likwidacyjna.“

## X. Umorzenie pożyczek b. p. A. Gerszonowiczowi zmarłemu pracownikowi miejskiemu.

Biorąc pod uwagę uchwałę Magistratu z dnia 2. IX r. b. Nr. 948/38 oraz opinię pozytywną komisji finansowo-budżetowej z dnia 14 b. m., Rada Miejska większością głosów, przy 6 przeciwnych (Gr. Nar.), powzięła następującą uchwałę:

*Uchwała Nr. 277/38.*

Na podstawie art. 43 ust. 1 lit. „s“ z dnia 23. III 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294)

Rada Miejska uchwala:

1) „Umorzyć b. p. Aronowi Gerszonowiczowi, b. pracownikowi Zarządu Miejskiego we Włocławku, zmarłemu dnia 16 sierpnia 1938 r., pobrane przez niego pożyczki zwrotne w ogólnej samie zł. 321.— (słownie: złotych trzysta dwadzieścia jeden), a mianowicie: 1) zł. 135.— tytułem pożyczki z 1936 r., udzielonej na podstawie uchwały Magistratu z dnia 10. XII 1936 r. Nr. 498/36, 2) zł. 86.— tytułem pożyczki z 1937 r., udzielonej na podstawie uchwały Magistratu z dnia 21. XII 1937 r. Nr. 744/37, 3) zł. 100.— tytułem zaliczki na pobory, udzielonej decyzją Prezydenta Miasta z dnia 14.VII 1938 r.

2) Kwotę zł. 321.— zarachować z Dz. I § 2 poz. „h“ wydatków zwyczajnych budżetu administracji ogólnej (odprawy, pośmiertne itp.) po uwzględnieniu w budżecie dodatkowym na 1938/39 rok, znajdując pokrycie w ogólnych oszczędnościach wydatków personalnych, które w Dz. I § 1 poz. „c“ o tę samą kwotę należy zmniejszyć.“

## XI. Wolne wnioski.

W wolnych wnioskach zabierali głos:

1) r. *Eichler* złożył wniosek radnych Chrz. Zj. Pracy w sprawie podwyższenia stawek płacy robotnikom na robotach inwe-

stycyjnych do 4 zł. dziennie oraz w sprawie przedłużenia czasu pracy na tych robotach do 6 dni w tygodniu.

2) r. *Stolarz* interpelował w sprawie pobudowania 2-ch studni na ul. Płockiej, gdyż w związku z budową portu rzecznego ludność ta ma zamknięty dostęp do wody.

3) r. *Kamiński* interpelował w sprawie nieporządków i awantur, jakie mają miejsce przy cmentarzu żydowskim, a powodowane są przez zbierających się tam żebraków.

4) r. *Racinowski* interpelował w sprawie braku organizacji pracy przy budowie ul. Kaliskiej, gdyż wobec niezrobienia objazdu furmanki jeżdżą po chodnikach, ułożonych w ub. roku ze starych płyt, wskutek czego chodniki te zostały zrujnowane jak również tłuką się leżące tam rury wodociągowe.

5) r. *Pietrzak* złożył podziękowanie Zarządowi Miejskiemu w imieniu przedm. Grzywna za pobudowanie tam studzien i w dalszym ciągu prosił o zainstalowanie ręcznej sikawki na terenie Miejskiej Cegielni dla potrzeb Grzywna.

6) r. *Ciarkowski* interpelował w sprawie należytego uregulowania dyżurów lekarskich w dnie świąteczne, proponując aby Zarząd Miejski zwrócił się do właściwych czynników w tej sprawie, gdyż niedopuszczalną rzeczą jest opuszczanie miasta przez lekarza dyżurnego, co miało niedawno miejsce; nadto proponował, aby nazwiska lekarzy dyżurnych były umieszczane na wywieszkach aptek, wreszcie zwrócił uwagę na brak w mieście odpowiedniego środka lokomocji dla przewożenia do szpitali wzgl. Ubezpieczalni chorych lub też rannych w wypadkach osób.

7) r. *Różycki*: a) apelował do dyrekcji szkół, Inspektoratu Szkolnego i wreszcie całego społeczeństwa, aby zapobiec wałęsaniu się całymi dniami młodzieży szkolnej, która nieodpowiednio się zachowuje na ulicach, niszcząc plantacje miejskie, kwiaty, drzewka uliczne, a nawet mury domów i parkany, wypisując na nich nieodpowiednie wyrażenia;

b) interpelował w sprawie używania koni służbowych dla celów prywatnych przez kierownika Z. O. M. w godzinach wieczorowych lub w dniach świątecznych;

c) interpelował w sprawie ostatecznego załatwienia sprawy dyscyplinarnej zawieszonego w czynnościach służbowych mierniczego miejskiego;

d) postawił wniosek w sprawie sprzedaży placu miejskiego przy ul. Św. Antoniego i nabycia za uzyskane pieniądza placów, celem otwarcia ulic: Jagiellońskiej i Reymonta.

8) r. *Eichler* interpelował w sprawie ułożenia chodników ze starych płyt na ul. Toruńskiej w kierunku ul. Hutniczej, gdyż mimo zwiezienia płyt i burtników robota nie została wykonana, a materiały niszczą się.

9) r. *Miedziński* interpelował w sprawie uporządkowania ul. Tumskiej.

Po udzieleniu wyjaśnień przez przewodniczącego, wobec wyczerpania porządku obrad, posiedzenie zamknięto o godz. 22-ej.

Protokółował:
Kierownik W-łu Ogólnego:
(—) *Bolesław Loga*

Przewodniczył:
Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski.*

# KRONIKA

## I. Ogólna.

### Uroczyste powitanie Nuncjusza Apostolskiego.

W dniu 6.IX. r. b. Włocławek witał uroczyście, przybyłego w charakterze prywatnym Nuncjusza Apostolskiego, J. E. Ks. Arcybiskupa Filipa Cortesiego. Jest to druga wizyta wysokiego przedstawiciela Watykanu w naszym mieście, gdyż w 1918 r. bawił tu ówczesny Wizytator Apostolski, a obecny Ojciec Święty.

Obywatelski Komitet powitania Nuncjusza Apostolskiego. pod przewodnictwem Prezydenta Miasta, na zebraniu w dniu 2 września r. b., odbytym w gmachu Zarządu Miejskiego ustalił szczegółowy program, przy czym szereg instytucji finansowych oraz organizacji społecznych zadeklarowało pewną kwotę pieniężną na koszty związane z dekoracją Miasta, niezależnie od pomocy ofiarowanej przez Zarząd Miejski. (Jednocześnie powołana została komisja rewizyjna, celem sprawdzenia wydatków w składzie następującym: przewodniczący dyr. K. Chowaniec i 2 członkowie: dyr. dr. J. Chmura i M. Różycki).

Prezydent Miasta w imieniu Komitetu wydał apel następującej treści do Obywateli m. Włocławka:

„Obywatele!

W r. 1918 społeczeństwo m. Włocławka witało uroczyście Dostojnego Gościa, ówczesnego Wizytatora Apostolskiego Achillesa Rattiego, a obecnie Papieża Piusa XI-go. Obecnie miasto nasze dostępuje ponownie zaszczytu powitania w swych murach przedstawiciela stolicy Apostolskiej Jego Eksc. Ks. Arcybiskupa Filipa Cortesiego.

W osobie Jego witać będziemy nie tylko wysokiego dostojnika Watykanu, reprezentanta wielkich i niezniszczalnych ideałów chrześcijańskich, którym Polska zawsze wierną była i wierną będzie. Hołd społeczeństwa m. Włocławka dla osoby wysłannika Ojca Św. to zarazem hołd złożony Piotrowej stolicy i świadectwo uczuć naszych dla Niej.

W imieniu Komitetu apeluję do organizacji społecznych, związków zawodowych i cechów, aby wysłały poczty sztandarowe z delegacjami na plac przed dworcem punktualnie o godz. 17 min. 30, Obywateli zaś miasta do tłumnego udziału w uroczystościach powitalnych.

Program uroczystości powitania jest następujący: godz. 18 (6 po poł.)—przyjazd Nuncjusza pociągiem pospiesznym, godz. 18—18,25 — przejazd ulicami: plac dworcowy, Kościuszki, Pl. Wolności, 3-go Maja, Cyganka, Pl. Kopernika do skweru skąd Nuncjusz uda się do katedry, godz. 18,25—19— uroczysta introdukcja w Bazylice. Wstęp dla publiczności do katedry tylko bocznymi wejściami, które zostaną zamknięte na 15 minut przed przybyciem Nuncjusza.

Wstęp do prezbiterium tylko za kartami dla uniknięcia natłoku".

Przewodniczący Komitetu
Prezydent Miasta
(—) *W Mystkowski*

Jednocześnie w imieniu Zarządu Miejskiego została wydana następująca odezwa:

Obywatele!

„Dnia 6 września t.j. we wtorek, przybywa do naszego miasta *Nuncjusz Apostolski Jego Ekscelencja Ks. Arcybiskup Filip Cortesi.*

Przyjazd Dostojnego Gościa nastąpi pociągiem pospiesznżm o godz. 18,01 (6 po poł.).

Apeluję do Obywateli miasta Włocławka, które przed 20 laty żywiołowo witało ówczesnego wizytatora Achillesa Rattiego, a obecnego Ojca Św. Piusa XI, aby wzięli tłumnie udział w uroczystości i nie mniej serdecznie powitali wysokiego przedstawiciela Stolicy Apostolskiej, obecnie przybywającego do nas.

Właścicieli nieruchomości proszę o udekorowanie w dn. 6 i 7 b.m. domów flagami państwowymi i o ile możności flagami papieskimt (żółto-białymi).

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mhstkowski*

W dniu przybycia J. Eksc. Nuncjusza Apostolskiego obywatele udekorowali domy flagami narodowymi, Zarząd Miejski zaś udekorował flagami całą trasę przejazdu Dostojnego Gościa z dworca do katedry oraz dworzec kolejowy. Już na godzinę przed przyjazdem Ks. Arcybiskupa ulice wypełniły tłumy ludności, a organizacje oraz młodzież szkół średnich i powszechnych utworzyły szpalery po obu stronach trasy. Poczty sztandarowe i delegacje zajęły miejsca na placu dworcowym.

Na peronie oczekiwali Dostejnego Gościa: J. E. ks. bp. Radoński w otoczeniu duchowieństwa,wice starosta mgr. Sękowski, mjr. Zabłocki w zastępstwie komendanta garnizonu i prezydent miasta Mystkowski oraz członkowie Komitetu Obywatelskiego i przedstawiciele władz i urzędów. Wysiadającego z wagonu Ks. Nuncjusza powitały dźwięki hymnu papieskiego i narodowego. Po przywitaniu się z obecnymi na peronie Ks. Nuncjusz odebrał raport i dokonał przeglądu kompanii honorowej Związku Rezerwistów, która sprezentowała broń.

U wejścia na peron powitały Gościa kwiatami dzieci w strojach kujawskich. Na placu dworcowym orkiestra P. W. Pocztowego odegrała marsza, a zgromadzone delegacje wzniosły żywiołowe okrzyki na cześć Jego Ekscelencji.

Sprzed dworca Ks. Nuncjusz w towarzystwie Ks. Biskupa włocławskiego oraz kapelanów powozem, zaprzężonym w sześć koni, przejechał przez ulice: Kościuszki, Pl. Wolności, 3-go Maja, Cyganką na Pl. Kopernika, gdzie młodzież szkolna i publiczność witały gorąco przedstawiciela Stolicy Apostolskiej. Na początku trasy, na ul. Kościuszki, Ochotnicza Straż Pożarna wystawiła przy pomocy Zarządu Miejskiego bramę powitalną, drugą zaś u końca trasy wystawiła Akcja Katolicka.

Przez skwer na Pl. Kopernika J. Eksc. Nuncjusz Apostolski udał się pieszo do katedry, gdzie odbyła się uroczysta introdukcja. W bazylice J. Eks. Ks. Arcybiskup zasiadł na specjalnie zbudowanym tronie. J. Eksc. Ks. Biskup Radoński wygłosił podniosłe przemówienie następującej treści:

„Excellentissime Domine!

Po raz drugi ma diecezja moja i miasto biskupie zaszczyt i szczęście gościć w swych murach przedstawiciela Namiestnika Chrystusowego. Dobiega w tych dniach lat 20, kiedy wysłannik ś. p. Benedykta XV do odradzającej się Polski, wizytator wówczas apostolski Achilles Ratti, a dziś chwalebnie nam panujący Papież Pius XI, wstępował w mury tej czcigodnej świątyni, niosąc zapowiedź pokoju i nowego życia wraz z błogosławieństwem tego, którego był posłem i namiestnikiem.

Dziś tą samą radością witamy wśród nas Waszą Ekscelencję, widząc w Jego dostojnej osobie Majestat Stolicy Piotrowej, tego wiecznego Rzymu, któremu Polska zawsze wierną była, jest i będzie, wiedząc z doświadczenia wieków i z głębokiej swej wiary o prawdziwości słów pięknego hymnu liturgicznego na święto Apostołów Słowian.

Quae dedit princeps, dabit ipsa semper.

Roma salutem.

Niezapomniane były to dni miasta naszego, niezapomniany pobyt tego, który po kilku latach miał objąć najwyższą władze nad duszami i którego postać wciąż żyje w pamięci naszych współobywateli. Niech mówi o tym fakt, że chcąc zaświadczyć o uczuciach, jakie żywią dla Ojca św. na murach tej katedry umieścili jego wizerunek, a ulicę, którą kroczył w uroczystym pochodzie do świątyni, nazwali ulicą Piusa XI.

Bądź więc między nami błogosławiony, który przychodzisz w Imię Pańskie, upragniony nasz Gościu Dostojny! Jadąc w swej apostolskiej podróży błogosławić wskrzeszonemu starożytnemu eremowi kamedulskiemu, raczyłeś nie pominąć tego grodu biskupiego, który więcej niż inne miasta związany jest z dziejami polskiego Kościoła i mitrę biskupią po dzis w swym herbie nosi. Tu w tej starożytnej katedrze witają Cię wielkie duchy pasterzy tej diecezji, Macieja Golanczewskiego, jej fundatora, króry życie całe strawił na walce z fałszem i zachłannością obłudnego krzyżactwa, wielkich biskupów katolickiej reformy: Stanisława Karnkowskiego, założyciela pierwszego po tej stronie Alp seminarium duchownego i Hieromina Rozdrażewskiego, pogromcy sekciarstwa i budowniczego religijnego życia i ostatnich obrońców Kościoła i Narodu Aleksandra Bereśniewicza i Stanisława Zdzitowieckiego.

Wita Cię z najgłębszą czcią duchowieństwo i lud, zapewniając o swym całkowitym oddaniu wierze ojców i Stolicy Apostolskiej. A ja ich pasterz, proszę Cię o błogosławieństwo dla nas, dla miasta i diecezji".

J. Eks. Nuncjusz odpowiedział po włosku, zapewniając o wielkiej miłości Ojca Św. dla narodu polskiego, który poznał w czasie swego pobytu w naszym kraju. Przemówienie Ks. Nuncjusza przetłomaczył Ks. Bp. Radoński, poczym zaintonował hymn papieski.

O godz. 8.30 odbył się w salonach zamku Biskupiego raut, w którym wzięli udział pp.: wojewoda pomorski Władysław Raczkiewicz, kurator Okręgu Szk. Pom. dr. Antoni Ryniewicz, przedstawiciele miejscowych władz i urzędów oraz organizacji społecznych.

Następnego dnia J. Eks. Nuncjusz Apostolski wizytował następujące parafie i instytucje katolickie: parafię św. Jana, gdzie witał Go ks. kan. Dembczyk, Instytut Akcji Katolickiej, objaśniany przez ks. dra Bekiera, bazylikę włocławską, gdzie objaśnień udzielał Ks. Bp. Radoński, parafię św. Stanisława, witany przez ks. kan. Straszewskiego, parafię Serca Jezusowego, witany przez ks. Demrycha, tamże przytułek dla nieuleczalnie chorych, prowadzony ofiarnie przez ks. Demrycha, ochronkę dla dzieci z Grzywna, klasztor OO. Reformatów, gdzie przemówienie powitalne wygłosił O. Gwardian, zakład SS. Urszulanek, Dom K. S. M., witany przez ks. kan. dyr. Pietruszkę, Gimnazjum Długosza, witany przez ks. dyr. dra Chwiłowicza, Liceum im. Piusa XI, witany przez ks. dyr. dra Miemca, siedzibę Chrześc. Związków Robotników, witany przez ks. patr. Tywonka i prezesa Siemieńskiego.

Pobyt J. Eks. Ks. Nuncjusza Filipa Cortesiego wzbogacił kronikę naszego miasta, a mieszkańcom jego dał chwile głębokich przeżyć.

## Powitanie wojska powracającego z manewrów.

Co rocznym zwyczajem Włocławek witał w dniu 13 września rb. powracające z manewrów oddziały miejscowego pułku piechoty.

Zawiązany w tym celu Komitet Obywatelski pod przewodnictwem Prezydenta wydał do mieszkańców Miasta następującą odezwę:

OBYWATELE!

Co rocznie nasz dzielny Pułk piechoty wyrusza na letnie manewry, po odbyciu których wraca do naszego Miasta.

Mimo ciężkich trudów i ćwiczeń, będących służbą przygotowawczą czasu pokoju na wypadek potrzeby wojennej, Żołnierz nasz po chlubnym egzaminie, zdanym w polu, z radością wraca do swego garnizonu, a my, mieszkańcy tego Grodu, cieszymy się i radujemy świetną postawą wojska, zaprawionego w ćwiczeniach polowych.

Nasza radość i uwielbienie dla Armii stojącej na straży granic Rzeczypospolitej winna być bezpośrednio przelana na wracających z manewrów Żołnierzy naszego Pułku, by mogli oni odczuć, iż całe społeczeństwo wierne jest rzuconemu hasłu przez Naczelnego Wodza: **„Naród z Armią — Armia z Narodem“.**

W tych groźnych i niebezpiecznych czasach, kiedy każdy dzień odwraca nową kartę historii, winniśmy my, Polacy-

przy każdej ku temu zdarzającej się okazji podkreślać i manifestować nasz stosunek do Armii i pieczołowicie pielęgnować nieprzerwaną nić tradycji rycerskiej, przekazaną nam przez wielkich wodzów i hetmanów.

Gromkimi okrzykami, radością i kwiatami przyjmijmy przeto nasz pułk, wracający z manewrów, — niech odczują nasi dzielni żołnierze, jak kocha i uwielbia go całe bez wyjątku społeczeństwo i jak wielką miłością darzy Armię i Jej Wodza!

Niech żyje Armia, niech żyje dzielny włocławski pułk piechoty!

Obywatelski Komitet jednocześnie komunikuje, iż powrót pułku z manewrów przewidziany jest w dniu 13 b. m. w godzinach 11—12.

Program powitania przewiduje:

**1) powitanie pułku** (godz. 11—12) za Wisłą na ulicy Lipnowskiej, gdzie przy szkole powszechnej zbudowana zostanie brama triumfalna przez Zarząd Miejski. W miejscu powitania przewidziane jest przemówienie Prezydenta Miasta, a nadto obecność wszystkich członków Komitetu Obywatelskiego, którzy byli zaproszeni na zebranie organizacyjne w dniu 9 b. m.

**2) przemarsz pułku** przez most i ulicami: Toruńską, Szpitalną, Kilińskiego przez most na Zgłowiączce, pl. Wolności, 3-go Maja do defilady (patrz p. 3).

Na trasie przejścia, które zostanie udekorowane przez Zarząd Miejski flagami narodowymi na masztach, przewidziane jest utworzenie szpalerów przez młodzież szkół średnich i powszechnych oraz jak najliczniejszy udział członków organizacji i związków społecznych poza szpalerami na chodnikach ulic, którzy winni ustawiać się na trasie przejścia od Starostwa począwszy.

**3) defilada** (12—13) przed gmachem Starostwa Powiatowego, gdzie Zarząd Miejski ustawi specjalną trybunę dla osób przyjmujących defiladę; organizacje, związki społeczne, cechy, szkoły itp. winny delegować poczty sztandarowe, które ustawią się przed trybuną.

Uprasza się młodzież oraz organizacje społeczne o zaopatrzenie się w kwiaty we własnym zakresie.

**KOMITET OBYWATELSKI**
**Powitania Wojska**
**powracającego z manewrów.**

Zarząd Miejski ze swej strony wydał apel treści następującej:

Obywatele! W dniu 13-ym września r. b. wracają z manewrów oddziały włocławskiego pułku piechoty.

Po trudach niełatwej służby polowej, która jest egzaminem wytrzymałości i poświęcenia, co rocznie chlubnie zdawanym przez naszego Żołnierza, wraca nasz Pułk do swego garnizonu.

Powracających Żołnierzy winniśmy przyjąć serdecznym entuzjazmem i dlatego wzywam całe społeczeństwo do jak najliczniejszego udziału w uroczystym powitaniu, zorganizowanym przez Obywatelski Komitet, jak również do udekorowania flagami narodowymi trasy przemarszu wojska w dniu 13 września r. b.

PREZYDENT MIASTA w z.
Wiceprezydent:
(—) **Teofil Hajdo**

## Święto Żołnierza Polskiego.

W dniu 15 sierpnia rb. Włocławek, wobec wyjścia miejscowego garnizonu na manewry, w skromnych ramach obchodził dzień Święta Żołnierza Polskiego. Powołany Komitet Obywatelski zorganizował po nabożeństwie w katedrze pochód do pomnika poległych za Wisłą, w którym wzięły udział oddziały p. w., delegacje organizacyj społecznych i związków oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych. Na pomniku złożono wieńce oraz wygłoszono okolicznościowe przemówienia.

Niezależnie od odezwy Komitetu Zarząd Miejski wydał odezwę treści następującej:

OBYWATELE!

15 sierpnia jest dniem polskiego Żołnierza.

W dniu tym społeczeństwo manifestuje uczucia, jakie żywi dla Armii. Naród polski, wychowany w rycerskich tradycjach, umie cenić te wartości, które do życia narodowego wnosi Armia: gotowność do bezinteresownej ofiary i karność.

Naród polski umie okazać wdzięczność tym, którzy krwią okupili naszą niepodległość państwową.

Każdy żołnierz obywatelem, każdy obywatel żołnierzem — tego nas uczył Wielki Marszałek.

Naród polski tę jedność gotów zawsze obcym okazywać i wie, że w tej jedności jest siła nasza i bezpieczeństwo naszego Państwa.

Żołnierz jest tym, który łączy wszystkich Polaków i uczy nas solidarności nie tylko w chwilach niebezpieczeństwa, ale i w życiu codziennym.

Ten stosunek nas do Żołnierza okazać mamy w dniu 15 sierpnia. Dlatego wzywam obywateli m. Włocławka:

1. do udekorowania domów flagami państwowymi,
2. do wzięcia udziału w uroczystym nabożeństwie, które odbędzie się w bazylice o godz. 9 min. 45,
3. do wzięcia udziału w uroczystości złożenia wieńców na pomniku Poległych w Szpetalu, które nastąpi po nabożeństwie.

Oddziały Przysposobienia Wojskowego oraz delegacje organizacji społecznych po nabożeństwie wyruszą sprzed Katedry na pomnik celem złożenia wieńców.

ZA PREZYDENTA MIASTA
Wiceprezydent:
(—) *Teofil Hajdo*

**Zjazd delegatów miast pomorskich.**

Dn, 21.VI. 1938 r. odbył się we Włocławku zjazd delegatów miast Wielkiego Pomorza. Reprezentowane były 34 miasta. Prezydium zjazdu stanowili: prez. Grudziądza p. Włodek, burm. Brodnicy p. Blokus, burm. Starogardu p. Felski, burm. Wejherowa p. Bolduan, burm. Pucka p. Stamirowski. Ponadto do stołu prezydialnego zaproszono p. dra Tomczyńskiego, insp. sam. Urz. Woj. Pom. i dra Pastuszyńskiego, delegata Zw. Miast Polskich.

Porządek obrad był następujący: 1) zagajenie, 2) sprawozdanie Zarządu, 3) wycieczka do miast niemieckich, 4) utworzenie poradni turystyczno letniskowej w Toruniu, 5) projekt instrukcji dla władz powiatowych o wykonywaniu nadzoru nad gminami i gromadami, 6) projekt statutu organizacyjnego dla miast nie wydzielonych, 7) omówienie sytuacji ogólnej życia samorządowego, 8) wolne wnioski i zakończenie.

Obrady zagaił prezes Koła Miast Pomorskich p. prez. Włodek, wskazując na to, iż jest to pierwszy zjazd po zrealizowaniu idei Wielkiego Pomurza, której inicjatorem był woj. pom. wł. Raczkiewicz. Zwołanie zjazdu do Włocławka, ośrodka silnie rozwiniętego i różnorodnego przemysłu, wynikło z chęci nawią-

zania kontaktu ze stolicą Kujaw oraz zaznajomienia się z tym poważnym centrum przemysłu. Następnie przewodniczący udzielił głosu prez. m. Włocławka p. Mystkowskiemu, jako gospodarzowi miasta, który wygłosił nstp. przemówienie:

„Szanowni Panowie Koledzy, Przedstawiciele i Delegaci miast Wielkiego Pomorza!

Miło mi niezmiernie powitać Was, Panowie, w naszym kujawskim grodzie, gdzie przybyliście licznie, by obradować nad potrzebami miast pomorskich. Ustawą z dn. 12 czerwca 1937 r. przed niespełna trzema miesiącami Włocławek, stolica Kujaw wschodnich, wraz z ziemią kujawską i dobrzyńską włączony został do obszaru województwa pomorskiego. Utworzenie obszaru Wielkiego Pomorza było doniosłym aktem wyższej konieczności państwowej, wzmocniło bowiem terenowo i gospodarczo zaplecze polskiego morza, wzmocniło nasz bastion nadmorski o zespół nowych ludzi, którzy oddadzą swe serca, swe mózgi i siłę swych rąk dla wspólnego dobra Wielkiego Pomorza i Państwa.

Zniknął doszczętnie ostatnie ostatni formalny ślad niewoli, jakim był mechaniczny i niczem nie uzasadniony rozdział administracyjny ziem polskich, utworzony przez najeźdźców, lecz i obecne wspólne granice województwa, dając nam wspólne władze i urzędy na szczeblu wojewódzkim, nie mogą jeszcze zatrzeć psychicznych różnic, jakie wśród nas, braci jednej Matki, wytworzyła wiekowa rozłąka i przymusowa wegetacja wśród dwóch obcych organizmów państwowych. Dawne zaborcze granice, pokrywające się jeszcze do końca marca r.b. z granicami administracyjnymi województw, utrudniały nam niepomiernie zrozumienie się wzajemne po tej długiej rozłące, zżycie się ponowne w wolnej już Polsce, znalezienie wspólnych więzi kulturalnych i uczuciowych oraz w parze z nim idących wspólnych dążeń i celów gospodarczych. Obecnie formalna więź wspólnych granic administracyjnych usunęła te przeszkody i właśnie samorządowi terytorialnemu, obok samorządów gospodarczych, przypada wdzięczne zadanie podjęcia pracy nad wyrównaniem wszelkich dzielących nas różnic, co jest warunkiem harmonijnej współpracy dla dobra Wielkiego Pomorza. W tej atmosferze powinniśmy kontynuować dzisiejsze obrady w obliczu nowych zadań i prac, jakich oczekuje od samorządu Państwo w związku z realizacją idei Wielkiego Pomorza.

Boć przecież Ziemia Kujawska, stanowiąca od zarania naszych dziejów odrębny region i obejmująca od XV wieku dwa województwa: inowrocławskie i brzesko-kujawskie, teraz połączone znowu w granicach Wielkiego Pomorza, z właściwym Pomorzem związana była od wieków. Kujawy stanowiły i stanowią rezerwuar prężnego i przedsiębiorczego materiału ludzkiego, który wycisnął swoje piętno na Ziemi Chełmińskiej, na Kociewiu i Borach Tucholskich. Z tego obszaru przez wieki całe przenikał element kujawski i kultura kujawska na północ, Pomorze i morze jest bowiem naturalnym terenem ekspansji Kujaw. wzdłuż osi jaką wytycza Wisła. Naturalny ten proces zahamowały dopiero granice państw zaborczych. Odwieczne braterstwo naszego grodu z Pomorzem ujrzycie Panowie, gdy przypatrzycie się mu z perspektywy jego dziejów. Powstały na początku XI wieku, gdy za Gopłem utrwaliło się państwo Piastowskie, szlakiem Warty i Noteci, od Gopła i Kruszwicy po przez wody Bachorzy i Zgłowiączki swrowadza dawny Włodsław towary. Po upadku sąsiedniej Kruszwicy przeniesiono jeszcze w XI w. do Włocławka biskupstwo, a od roku 1123 diecezja kujawsko-pomorska ze stolicą biskupią we Włocławku przez długie już wieki obejmować będzie Kujawy i Pomorze Gdańskie.

Od połowy XIII wieku Krzyżacy zaczynają niepokoić Włocławek, a już w początkach XIV wieku biskupi włocławscy Gerward, a następnie Maciej z Gołańczy pomagają skutecznie Łokietkowi swymi interwencjami u Papieża o prawa Polski do Pomorza. Przed wielkim zwycięstwem Łokietka pod Płowcami w powiecie nieszawskim Krzyżacy kilkakrotnie najeżdżają i palą doszczętnie Włocławek i ten sam los spotyka jeszcze nasz gród w sto lat później, w 1431 roku, gdyż rycerze Zakonu Krzyżowego bali się jego konkurencji dla „Królowej Wisły“ — Torunia. Dopiero po pokoju toruńskim odetchnął Włocławek, osiągając w XVI wieku największy rozkwit, prowadząc w tym okresie ożywiony handel z Gdańskiem i innymi miastami pomorskimi. W włocławskiej Szkole Katedralnej pobierali pierwsze nauki astronomi: od Mikołaja Wodki z Kwidzyna przybył do nas z Torunia Mikołaj Kopernik. Wielki uczeń wraz z swym mistrzem sporządzili na murach Katedry włocławskiej piękny zegar słoneczny, który dziś jeszcze możemy podziwiać. W włocławskim seminarium duchownym, założonym przez biskupa Karnkowskiegp w roku 1569, pierwszym na ziemiach pol-

skich, a trzecim w świecie, do dziś dnia istniejącym, nauczali bądź wychowywali się liczni bracia nasi z Pomorza. Tenże biskup włocławski, a późniejszy prymas Polski pisał Stefanowi Batoremu statuty dla Gdańska, gdy król ten w roku 1576 sposobił się we Włocławku do wojny z Gdańskiem. Jednakże w XVII wieku, palony kilkakrotnie przez Szwedów, upada ponownie Włocławek. Tak jak i miasta pomorskie zachodniej części Kujaw zwycięsko opierał się Włocławek tym samym wrogom i najeźdzcom, odbudowywując się po zgliszczach i pożarach, niesionych przez wspólnych nieprzyjaciół i dopiero zaborcza ręka oddzieliła nas na długie lata sztuczną barierą granic politycznych, dziś już zupełnie zatartych.

Podczas, gdy Wam, Panowie, na zachodzie Polski, w walce z zaborcą dana była przynajmniej możność budowania dobrobytu materialnego, a co się uzewnętrzniło najlepiej w dobrym stanie zagospodarowania waszych miast, nas tutaj barbarzyński najeźdzca wschodni gnębił zarówno narodowo, jak i materialnie, doprowadzając do kompletnej ruiny gospodarkę samorządową oraz wygląd naszych osiedli.

Niech Was, Panowie, nie rażą te widoczne jeszcze braki w gospodarce publicznej, występujące w porównaniu z waszymi dobrze zagospodarowanymi od lat miastami.

To wszystko bowiem, co zobaczycie tutaj dobrego, to wyłącznie trud i zasługa zarządów miejskich Polski Odrodzonej, które podjęły, z chwilą powołania do życia samorządu polskiego, ambitnego zadania, aby mimo najcięższych czasów kryzysowych, stworzyć gospodarkę samorządową na wzór miast zachodnich.

Bądźcie więc, Panowie i Koledzy, wyrozumiali, jeśli zwiedzając łaskawie nasze miasto, spostrzeżecie swym doświadczonym okiem pewne braki i usterki w tutejszej gospodarce, bo błędy zdarzają się nawet najbardziej doświadczonym a jeśli u nas one powstały, to były wynikiem nadmiernego tempa w doganianiu tego stanu gospodarki, jaki był budowany systematycznie i latami na zachodzie Polski.

Kończąc przemówienie, życzę wszystkim owocnych obrad nad naszymi wspólnymi sprawami i wspólną troską o dobro i rozwój miast pomorskich.

Jednocześnie składam w imieniu własnym i miasta podziękowanie Prezydium Koła Miast Pomorskich za zorgani-

zowanie Zjazdu we Włocławku, co należy uważać za pierwszy akt zbliżenia na odcinku pracy samorządowej po uroczystym akcie włączenia nas do Wielkiego Pomorza".

*Sprawozdanie Zarządu* złożył p. prez. Włodek. Zarząd Koła na uroczystościach czerwcowych w Toruniu złożył hołd P. Marsz. Śmigłemu Rydzowi, zapewniając Go o wytężonej pracy miast, które również wzięły żywy udział w zbiórce na F. O. N., czego dowodem był wspaniały pokaz wyników tej zbiórki. Następnie p. prez. Włodek poruszył sprawę fatalnego dla miast wyniku wyborów do wojewódzkiego sejmiku pomorskiego. Miasta słabo interesowały się wyborami mimo okólnika Zarządu Koła. Miasta również nie powinny zaniedbywać sprawy udziału delegatów w zjazdach przedstawicieli kas oszczędności. Zarząd wystosował protest przeciw nadaniu uprawnienia na całe Pomorze elektrowni w Gródku. Na wniosek p. prez. Włodka Zjazd uchwalił koszty inspekcji za mniejsze miasta, wynoszące zł. 2,000, pokryć z kasy Koła. Dzięki staraniom Zarządu powstanie pomorska filia Zw. Rewiz. Samorządu Teryt., której delegaci fachowcy przeprowadzać będą inspekcję z ramienia starostów w miastach nie wydzielonych.

W dyskusji nad sprawozdaniem zabierali głos pp.: prez. Jankowski z Inowrocławia, r. Fiedler z Bydgoszczy, burm. Felicki ze Starogardu i burm. Budzanowski z Rypina.

Zjazd omawiał kolejno sprawę wycieczki do Niemiec i innych. Po dyskusji, w której przemawiali pp.: Włodek, Jankowski, Bolduan (z Wejherowa) i Słabęcki (ze Świecia), decyzję odroczono do wolnych wniosków.

Referat o projekcie instrukcji dla władz powiatowych o wykonywaniu nadzoru nad gminami i gromadami wygłosił p. burm. Bolduan. W wyniku dyskusji po uwagach p. insp. Tomczyńskiego i prez. Jankowskiego Zjazd uchwalił podtrzymać stanowisko Zw. Miast Polsk, w sprawie projektu instrukcji o wykonywaniu nadzoru w obrębie powiatów.

W czasie przerwy p. prez. Włodek powitał p. Antoniego Słoninę, burmistrza m. Chicopee U. S. A., oraz trzech przedstawicieli władz municypalnych tegoż miasta narodowości polskiej, przybyłych do Polski. Po serdecznej odpowiedzi obrady toczyły się w dalszym ciągu.

P. dyr. Pastuszyński wygłosił referat o projekcie statutu organizacyjnego dla miast nie wydzielonych, omawiając jedno-

cześnie ogólną sytuację życia samorządowego. Zjazd uchwalił zwrócić się do Zw. Miast Polskich z apelem o nieustawanie w energicznej akcji, zmierzającej do poprawy finansów miejskich przez ustawę, której projekt jest obecnie przedmiotem obrad nadzwyczajnej sesji Parlamentu.

Prof. Kulwieć z Bydgoszczy wygłosił referat, w sprawie utworzenia poradni turystyczno - letniskowej. Zjazd upoważnił Zarząd Koła do ustalenia wysokości udziału zrzeszonych miast pomorskich w akcji popierania istniejącej już Pomorskiej Centrali Turystyczno-Letniskowej oraz ustalenia z Zarządem tej Centrali w Toruniu planu zużytkowania otrzymanych środków finansowych na wydawnictwa propagandowe, kontrolę istniejących na Pomorzu letnisk i ośrodków turystycznych, prace instrukcyjne i administracyjne.

We wnioskach wolnych uchwalono: 1) w zw. z wnioskiem p. prez. Jankowskiego w spr. Sejmiku Wojew. zwołać specjalne posiedzenie, 2) wycieczki do Niemiec nie urządzać, natomiast urządzić wycieczkę w kraju. Organizację wycieczki poruczono Zarządowi Koła.

Na zakończenie obrad p. prez. Włodek odczytał następ. depeszę, którą jednomyślnie przyjęto: „Zjazd przedstawicieli miast Wielkiego Pomorza przesyła Włodarzowi Ziemi Pomorskiej, P. Wojew. Wład. Raczkiewiczowi, wyrazy należytej czci i dziękuje za zrealizowanie idei Wielkiego Pomorza, którego był pierwszym inicjatorem, prosząc o ojcowską opiekę nad miastami".

W odpowiedzi tegoż dnia p. Wojewoda nadesłał depeszę treści następującej:

„Prezydium Zjazdu Miast Pomorskich, ratusz, Włocławek. Dziękując za nadesłaną depeszę przesyłam Zjazdowi Koła Miast Pomorskich życzenia jak najpomyślniejszych obrad w kierunku wytknięcia zasad dalszej pracy nad utrwaleniem i pogłębieniem wielowiekowej kultury miast Wielkiego Pomorza. (—) Wł. Raczkiewicz, wojewoda".

Po posiłku w salach Resursy Obywatelskiej uczestnicy Zjazdu zwiedzili fabrykę Fajansu „L. Czamański", fabrykę Cykorii „Bohma", katedrę oraz złożyli wieniec na pomniku poległych w Szpetalu Dolnym; gdzie p. mgr. Czarnecki zaznajomił pokrótce zebranych z przeszłością i teraźniejszością m. Włocławka.

## Wyniki zbiórki na zakup karabinów maszynowych dla miejscowego pułku piechoty.

*Protokół*: Komisja Rewizyjna Miejskiego Obywatelskiego Komitetu Uroczystości Poświęcenia nowego mostu na Wiśle im. Marszałka E. Śmigłego Rydza, w składzie Starosty Powiatowego inż, Czesława Gajzlera i ppłk. Dzióbka sprawdziła przedstawione przez przewodniczącego Komisji Finansowej St. Grochowskiego sprawozdanie ze zbiórki na zakup broni maszynowej dla miejscowego p.p. oraz wyciągi z r-ku Komitetu w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Włocławka—i stwierdziła, iż na Fundusz Obrony Narodowej po uwzględnieniu narosłych %% na r-ku zebrano:

| | |
|---|---|
| a) gotówką | zł. 48.719.85 |
| b) obligacjami poż. państ. | „ 250.— |
| Razem: | zł. 48.969.85 |

(zł. czterdzieści osiem tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć gr. 85) i że sumę tę oraz wymienione obligacje pożyczek państwowych, po potrąceniu kosztów przekazu w kwocie zł. 10.85 przekazano:

| | |
|---|---|
| 1) na zakup 11 c. k. m. do sekretariatu F. O. N. w Warszawie | zł. 45.980.— |
| 2) na zakup 2 l. k. m. na r-k Wojewódzkiego Komitetu F. O. N. w Toruniu | „ 2.729.— |
| i papierami wartościowymi | „ 250.— |

Włocławek, 23 maja 1938 r

(—) *Władysław Dzióbek*
ppułk.

(—) inż. *Czesław Gajzler*
Starosta

### *Sprawozdanie ze zbiórki na zakup broni maszynowej dla włocławskiego pułku piechoty.*

W p ł y w y:

Wpłacili na r-k F.O.N. w K.K.O. m. Włocławka:

| | |
|---|---|
| Zarząd Miejski we Włocławku | zł. 10.025.— |
| Kuria Biskupia | „ 2.500.— |
| Kuj. Elektrownia Okręgowa | „ 2.500.— |
| Rzemiosło Woj. Warsz. i m. Włocławka | „ 5.509.55 |

**Przemysł.**

| | |
|---|---|
| Steinhagen i Saenger Fabr. Celulozy S.A. | zł. 7500.— |
| Ferd. Bohm i Gleba S. A. | „ 1800.— |
| „Nobiles“ Fabr. Lakierów i Farb S. A | „ 1200.— |
| C. Klauke Fabr. Drutu i Lin S. A. | „ 600.— |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Włocł. Fabryka Papieru | „ | 480.— | | |
| Włocł. Zakłady Przemysłowe | „ | 480.— | | |
| L. Czamański — Fabr. Fajansu S. A. | „ | 480.— | | |
| Ign. Ciechurski — Fabr. Manometrów | „ | 150.— | | |
| Kuj. Garbarnia J. Jabłonka | „ | 100.— | | |
| Fabr. Maszyn Roln. „Wisła“ | „ | 50.— | | |
| Fabr. Maszyn Roln. H. Mühsam S. A. | „ | 180.— | zł. | 13.020.— |
| **Instytucje Finansowe.** | | | | |
| Bank Polski | zł. | 1000.— | | |
| Bank Gospod. Krajowego | „ | 1000.— | | |
| K. K. O. m. Włocławka | „ | 1000.— | | |
| Bank Spółdzielczy | „ | 500.— | | |
| K.K.O. pow. Włocławskiego | „ | 300.— | zł. | 3.800.— |
| **Wolne zawody i instyt.** | | | | |
| Awokaci i notariusze | zł. | 1010.— | | |
| Lekarze | „ | 500.— | zł. | 1.510.— |
| Stow. Właść. Nieruchomości | | | „ | 1.000.— |
| Stow. Kupców Polskich | | | „ | 500.— |
| Kupcy, Rzem. i Gmina Wyżn. Żyd. | | | „ | 2.050.— |
| Henrykowie Krzymuscy z Falborza | | | „ | 4.180.— |
| Parafia Ewangielicko-Augsburgska | | | „ | 350.— |
| Wójt Gminy Śmiłowice | | | „ | 1.000.— |
| Związek Pracy Obyw. Kobiet — Brześć Kuj. | | | „ | 25.— |
| Zarząd gm. Wyzn. Żyd. Brześć Kuj. | | | „ | 10.— |
| Pow. Komitet Zbiórki na F. O. N. | | | „ | 41.84 |
| **Różne.** | | | | |
| Prac. f-my „Ferd Bohm i Gleba“ S.A. | zł. | 250.— | | |
| Robotn. Fabr. „Celulozy“ | „ | 142.20 | | |
| Juliusz Fiedler | „ | 25.— | | |
| IIb kl. Gimn. Ziemi Kuj. | „ | 6.80 | | |
| Stefan Nienałtowski | „ | 25.— | | |
| Alfred Pahl | „ | 50.— | | |
| Koło Histor. im. J. Długosza | „ | 10.46 | | |
| Abram Jakub Buchbleter | „ | 50.— | | |
| Jerzy Politułło | „ | 10.— | zł. | 629.46 |
| %% narosłe na r-ku | | | „ | 129.— |
| | | | zł. | 48.719.85 |

Rzemieślnicy m. Włocławka papierami wartościowymi
(2 oblig. 6% Poż. Narod po zł. 100.—
1 „ 4% Poż. Konsolid. po „ 50.—) zł. 250.—

| | Wydatki: |
|---|---|
| Przekazano na zakup 11 ckm | zł. 45.980.— |
| Przekazano na zakup 2 lkm do Pom. Woj. Komitetu F. O. N. Toruń | „ 2.729.— |
| Koszty otwarcia r-ku | „ 1 — |
| Koszty zamknięcia r-ku, przekazy i porto | „ 9.85 |
| | zł. 48.719.85 |

Włocławek, dn. 16 maja 1938 r.

Przewodniczący Sekcji Zbiórkowej.
(—) *Stanisław Grochowski.*

*UWAGA: Po dokonaniu czynności komisji rewizyjnej hurtownia tytuniowa „Promień“ wpłaciła kwotę zł. 548.40, przekazaną przez K.K.O. m. Włocławka na r-k Pomorsk. Wojew. Kom. F.O.N.; łącznie zatem zebrano: gotówką zł. 49.268,25 i zł. 250.— papierami wartościowymi.*

## II. Z ŻYCIA SAMORZĄDU MIEJSKIEGO.

### Sprawozdania wydziałów, zakładów i przedsiębiorstw miejskich za m-c sierpień.

**Wydział Ogólny:**

*Ruch personalny*: 1) Inż. *R. Koskowski* zrezygnował ze swego stanowiska, przekazując w dn. 1.IX rb. kierownictwo Wydziałem Technicznym swemu stałemu zastępcy A. Kottasowi, a w dn. 3,IX rb. kierownictwo Zakładu Wodociągów i Kanalizacji swemu stałemu zastępcy w tym dziale E. Benkenowi; 2) jednocześnie w dn. 7.IX rb. kierownikiem odpowiedzialnym budowy kanalizacji i wodociągów na sezon bieżący został zaangażowany inż. *Romuald Chmielewski*; 3) z dn. 6.IX rb. zrezygnował ze stanowiska kierownika oddziału gospod. w-łu ogólnego i referenta do spraw oświatowo-kulturalnych i szkolnych mgr. *P. Czarnecki*, wracając z powrotem do szkolnictwa, gdzie poprzednio pracował; zmiana powyższa spowodowała dalsze przesunięcia w od. gr. sp., a mianowicie sprawy szkolne objął *B. Przybyłowski*, a administrację domów miej. przejął technik *E. Olszewski*, przeniesiony w związku z tym z W-łu Technicznego.

*Biuro Ewidencji i Kontroli Ruchu ludności* w miesiącu sierpniu dokonało w obrębie miasta: przemeldowań 1489, w tym: 752 zameldowań i 737 wymeldowań; zameldowań 222, w tym: 175 osób przyjezdnych i 47 noworodków; wymeldowań 189, w tym: 136 osób wyjezdnych i 53 zmarłych. Liczba ludności na dzień 31.VIII.1938 r. wynosiła 66718 mieszkańców; przyrost ludności w miesiącu sierpniu wynosił + 33.

*Urząd Stanu cywilnego wyznań niechrześcijańskich i sektantów*: sporządzono aktów urodzeń 13, ślubów 1, zejścia 8.

*Referat Przemysłowy*: 1) Zgłoszono zakładów przemysłowych ze stałą siedzibą: handlowych 6, przemysłu wolnego 2, urządzeń zakładów przemysłowych podlegających zatwierdzeniu —, zakładów rzemieślniczych 5, wpłynęło zawiadomień o zaniechaniu prowadzenia zakładów przemysłowych ogółem —.
2) Liczba dorożek: a) konnych 48 zarejestrowanych i 46 kursujących; b) samochodowych 17 zarejestrowanych i 17 kursujących.
Wydano tabliczek rowerowych od 1. I. 1938 r. do 1. IX. 1938 r. b. 2363 w tym w m-cu sierpniu 312.

*Referat karno-administracyjny*: wpłynęło doniesień karnych 1225; wysłano nakazów karnych 904 — z tych za wykroczenia: budowlane 65, alkoholowe 70, drogowe 217, sanitarne 128, meldunkowe 44, handlowe 47, dręczenie zwierząt 41, za zakłócenie spokoju publicznego 68, różne 224; sporządzono 76 protokółów przesłuchań na wniesione sprzeciwy w sprawach karnych; ostatecznie załatwiono 84 sprawy.

## Wydział Finansowy:

*Wykonanie budżetu administracyjnego*: a) preliminowano wyd. zwyczajnych zł. 1.659.617,23 na dz. 31.VIII. rb. wykonano zł. 337.943,70 — 20,3%, w tym: Dz. I zł. 106 608,75 — 36,9%, Dz. II zł. 6.279,52 — 27,9%, Dz. III zł. Dz. IV zł. 35.469,43—5,2%, Dz. V zł. 22.924.03 — 32%, Dz. Va zł. 5.490,28 — 22,6%, Dz. VI zł. 57.323,66 — 33,9%, Dz. VII zł. 1.054,39 — 27,7%, Dz. VIII zł. 55.911,77 — 31,9%, Dz. IX zł. 16.989,22 — 27,5%, Dz. X zł. Dz. XI zł. Dz. XII zł. 16.930.42 — 30,1%, Dz. XIII zł. 12 962,23 — 33.7%.

b) preliminowano wydatków nadzwyczajnych zł. 720.363.58, wykonano zł. 361.522,67 — 50,1%;

c) preliminowano dochodów zwyczajnych zł. 1.694.849,81 na dz. 31.VIII. rb. wykonano zł. 394.551,29 — 23,2%, w tym: Dz. I zł. 24.071,73 — 37,5%, Dz. II zł. 30.000 — 5,4%, Dz. III zł. 3.670,— — 4,4%, Dz. IV zł. 6.747,94 — 7,4%, Dz. V zł. 15.628,26 — 45,4%, Dz. VI zł. 10.246,14 — 45,6%, Dz. VII zł. 26 828,71 — 89,4%, Dz. VIII zł. 172.269,53 — 39,6%, Dz. IX zł. 80 645,82 — 23,1%, Dz. X zł. 23.716,64 — 61.4%, Dz. XI zł. 726.52;

d) preliminowano dochodów nadzwyczajnych zł. 685.031,— wykonano zł. 353.154,95 — 51,5%.

## Oddział Zdrowia Publicznego:

*Ambulatorium Miejskie* udzieliło 614 porad i 1955 zabiegów, w tym: dla dorosłych 1702 i dla dzieci do 15 lat 867, wg. rodzaju chorób: 896 wewn., 3 gruźl., 1 zębów, 828 ocznych (w tym 692 na jaglicę), 10 nosa, gardła i dróg oddechowych, 6 kobiecych, 500 wenerycznych, 71 skórnych i chirurgicznych 754; *apteka miejska* wydała 1811 recept, w tym: 561 pojedyńczych i 1250 złożonych.

*Miejska pracownia badania żywności* dokonała: badań produktów spożywczych 152, kwestionując 13 prób, bakteriologicznych badań wody wodociągowej dokonano 20.
*Dozór sanitarny*: dokonano przez lekarza miejskiego san. 60 urzędowych badań zdrowia, 27 wywiadów kontrolera sanitarnego, 73 oględzin sanitarnych przez komisję sanitarną (73 nieruchomości i — przedsiębiorstw zakładów, miejsc sprzedaży 5.
*Nadzór weterynaryjny nad zwierzętami*: dokonano oględzin 651 koni i — innych zwierząt, wyłapano i zabito 56 psów, stwierdzono wściekliznę u 3 psów, było pokąsanych zwierząt —, przeprowadzono na grzebowisku zwierząt — rewizje, padło koni 7, udzielono 8 bezpłatnych porad weteryn.
*Zakład dezynfekcyjny*: dokonał dezynfekcji 535; mieszkań po chorobach zakaźnych 27, 475 rzeczy dla handlarzy starzyzną oraz poddał 22 osób przymusowej kąpieli.
*Urząd Sanitarno-Obyczajowy* udzielił 500 porad, w tym: 24 pierwotnych i 476 wtórnych.

## Oddział Opieki Społecznej.

*Opieka zamknięta*: na początku miesiąca przebywało w zakładach zamkniętych 35 dzieci, było w końcu m-ca 34 dzieci; starców i chorych w zakładach zamkniętych było na początku 91 osób, przybyła 1 osoba, zmarła 1 osoba, wypisała się 1 osoba, w końcu miesiąca było 90 osób, z powyższej liczby w przytułku miejskim było 81 osób.

*Opieka otwarta*: na początku miesiąca było dzieci u rodzin zastępczych obcych 6, u krewnych 68, w przytułkach obcych 2, razem 76 dzieci; starców i chorych umieszczonych na opiece domowej u obcych było na początku miesiąca 3, u krewnych 21 osób, w końcu miesiąca było 24.

*Pomoc doraźna ubogim*: udzielono zapomóg na mieszkanie 7, na wyżywienie 122, podróżnym 16, pogrzebowych 20, inne 1, razem 166, na sumę zł. 720,59.

*Wyplaty zasiłków bezrobotnym:* Instytucja zastępcza Woj. Biura Fund. Pracy wypłaciła zasiłków 98 robotnikom na sumę zł. 2.037,91

## Wydział Techniczny:

*Oddział Drogowy*: w miesiącu sierpniu b. r. prowadzono budowę i przebudowę następujących ulic:

Żabia (kostka kamienno-betonowa), Plac Kopernika (nawierzchnia z półkostki bazaltowej), Żytnia (bruk polny), Seminaryjska (kostka kamienno-betonowa), Kaliska (przygotowanie do układu półkostki granitowej), Św. Jańska (kostka kamienno-betonowa), Puławskiego (chodnik z płyt betonowych), Ogniowa (chodnik z płyt betonowych)- Bechiego (chodnik z płyt betonowych), Piekarska (kostka kamienno-

betonowa), Płocka (roboty ziemne), Droga objazdowa do Z. O. M- (bruk polny). Park Sienkiewicza (roboty ziemne 2.119.25 $m^3$., uło' żono skarpy 807.0 $m^2$. i wykonano plantu 526,0 $m^2$), nadto prowa. dzono roboty na boisku przy szkole na ul. Kilińskiego oraz ułożono przepust na ul. Mokrej.

Ogółem wykonano robót ziemnych 1.722.0 $m^2$., plantu 6.490.0 $m^2$., ustawiono krawężników różnych 1.651 szt., — (1.651.0 m. b.), zerwano bruku polnego 3.061.0 $m^2$, ułożono nowego bruku polnego 1.995.0 $m^2$., ułożono kostki kamienno-betonowej 1.015.0 $m_2$., ułożono chodnika nowego 1.180.0 $m_2$., ułożono chodnika ze starych płyt 445,0 $m^2$., ułożono półkostki bazaltowej 315.0 $m^2$. Żyżyto materiałów: kamienia 275.0 $m^3$., żwiru i piasku 708.0 $m^3$., zużyto kostki kamienno-betonowej 9.469.0 szt., zużyto nowych płyt chodnikowych 4.720.0 szt., zużyto krawężników różnych 1 561.0 szt., zużyto starych płyt chodnikowych 1.780.0 szt., zalano szwów cementem i asfaltem 2.034.0 $m^2$.. Wyremontowano bruków 1.172.0 $m^2$., wymieniono kostki kamienno-betonowej na różnych ulicach 840.0 szt..

*Betoniarnia*: wyprodukowano materiałów betonowych: kostki kamienno-betonowdj 20 010 szt, płyt chodnikowych 6.605 szt., krawężników różnych 3.493 szt., zużywając do tego: żwiru, półżwiru i piasku 411.0 $m^3$., cementu 146.450 kg., oraz tłucznia 307.565 kg.. Magazyn otrzymał ogółem materiałów: cementu 300.000 kg., żwiru, piasku i półżwiru 196.0 $m^3$., tłucznia 507.520 kg., półkostki kamiennej 96.990 kg. asfaltu 30 900 kg., oraz krawężników ulicznych 116 95 m. b.
*Oddział Pomiarów*: nadano numerów policyjnych 6, hip 7, zaświadczeń —, wyciągów budowlanych 3, wyciągów geodezyjnych 4, zatwierdzeń planów 4, sprawdzono planów 21, różnych 25. Dokonano reambulacji Łanieszczyzny na obszarze około 45 ha.

*Oddział Budowlany*: Zatwierdzono planów 21, wydano zaświadczeń 41, wydano zarządzeń i wniosków karnych pisemnych 14, załatwiono różnych budowlanych 28, wydano zarządzeń ustnych i zanotowano nieruchomości 3422; ruch budowlany: budowli zaczętych 43, budowli skończonych 37.
*Plantacje Miejskie*: Przy porządkowaniu skwerów, zieleńcy i dozorowaniu nocnym razem przerobiono dniówek 1140.

Ogółem na plantacjach miejskich zatrudniono rob. stałych 14, sezonowych 60.

## Zakład Wodociągów i Kanalizacji:

Na dzień 31.VIII. stan przyłączeń wodociągowych wynosił 325, kanalizacyjnych 567, kiosków z wodą 11, wodomierzy 236, studzien miejskich 19, stan sieci wodociągowej 22.961.10 m.b., stan sieci kanalizacyjnej 24.966.75 m. b. w tym stałej 11.308.85 m. b. i prowizorycznej 13.657.90 m.b., przybyło sieci kanalizacyjnej stałej 192.45 m.b. na ul. Puławskiego i 11 Listopada i prowizorycznej 75.60 m. b. na

ul. Szpichlernej; przybyło sieci wodociągowej 112.60 m. b. na ulicy Planty; dokonano przyłączeń wodociągowych 8 i kanalizacyjnych 3, zainstalowano wodomierzy 5.

**Zakład Oczyszczania Miasta:**

W miesiącu sierpniu r. b. dokonano wywozu nieczystości 269 beczek i 193 skrzynie oraz śmieci 43 wozy, obsłużono 133 nieruchomości; w dziale przewozów było 213 wyjazdów wozów ciężarowych i 27 przejazdów bryczką; stan inwentarza na dz. 31. VIII. 1938 r.: koni 18, powozów i bryczek 5, wozów 21, skrzyń do śmieci 4, beczek asenizacyjnych 6.

**Rzeźnia Miejska:**

W miesiącu sierpniu rb. ubito rogacizny 1015 sztuk, trzody chlewnej 1055 sztuk, razem ubito 2070 sztuk.

*Walka z potajemnym ubojem*: dokonano 6 kontroli u 164 osób, gdzie zakwestionowano u 8 osób 609 kg. mięsa, z tego zwrócono 482 kg., 3 protokóły anulowano wobec ustalenia, iż mięso to pochodziło z uboju z rzeźni zamiejscowej.

**Targowisko Zwierzęce:**

Na 2 ch jarmarkach spęd wynosił: 521 koni, 130 źrebiąt, furmanek jednokonnych było 66. Na zwierzęta racicowe targ nadal zamknięty z powodu panującej pryszczycy.

**Lasy Miejskie:**

Dokonywano wyrobu posuszu sosnowego; oczyszczono pułapki na cetyńca przez okorowanie i spalenie kory; oczyszczono uprawy sosnowe w oddz. VII i X z chwastów; dokonano plewienia szkółki sosnowej; zebrano 1 1/2 kg nasienia brzozy.

**Miejska Cegielnia Mechaniczna:**

prowadzi kampanię wg planu.

# OGŁOSZENIE

**Zarządu Miejskiego we Włocławku**
**z dn. 19.VIII.1938 r.**
**w zapisach do Publicznej Zawodowej Szkoły Dokształcającej we Włocławku.**

(*Podane do wiadomości plakatami*).

Podaje się do wiadomości, że zapisy do Publicznej Szkoły Dokształcającej Zawodowej we Włocławku odbędą się w gmachu szkolnym przy ul. Łęgskiej 20,

w dniach 25, 26 i 27 sierpnia 1938 r. w godzinach od17 do 20.

Przy zapisach należy przedłożyć:

1. metrykę urodzenia,
2. ostatnie świadectwo szkolne,
3. zaświadczenie od pracodawcy (że pracuje).

Początek lekcji dnia 3-go września 1938 roku o godzinie 17-ej.

W myśl art. 117, 118 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1937 roku o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468 i Nr. 40, poz. 350 z 1934 r.) oraz art. 9 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. o pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 636) obowiązani są do uczęszczania do szkół dokształcających zawodowych:

1. wszyscy uczniowie przemysłowi (terminatorzy) chłopcy i dziewczęta zatrudnieni (nione) w przemyśle, rzemiośle i handlu oraz
2. młodociani robotnicy i młodociane robotnice w wieku od lat 15 do 18, zatrudnieni (nione) w przemyśle, rzemiośle lub handlu.

W razie nieprzyjęcia do szkoły na skutek braku miejsca Zarząd Miejski wyda nieprzyjętym zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 31.XII,1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 40) odpowiednie zaświadczenie.

Nie stosujący się do powyższego będą karani w myśl obowiązujących przepisów.

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski.*

# Komunalna Kasa Oszczędności
**założona**

## BILANS
**na dzień 31**

STAN CZYNNY

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1 | **Kasa i sumy do dyspozycji** | | |
| | a) gotowizna . . . . . . | 29924,42 | |
| | b) pozostałość w Banku Polskim i P.K.O | 27641,51 | |
| | c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . . . . | 291454,80 | 349020,73 |
| 2 | **Kupony** | | |
| 3 | **Papiery wartościowe** | | |
| | a) papiery państwowe . . . . | 220121,04 | |
| | b) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . . . | 32815,— | 252936,04 |
| 4 | **Weksle zdyskontowane** (127 kont) | | 220584,88 |
| 5 | **Pożyczki wekslowe** (2155 kont) | | 1601592,76 |
| 6 | **Weksle protestowane** pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (471 kont.) . . . . | 59403,25 | 59403,25 |
| 7 | **Rachunki bieżące otwartego kredytu** | | |
| | a) zabezpieczone hipoteką (5 kont) | 9826,— | |
| | b) zabezpieczone innymi wartościami (3 konta) . . . . . . | 14591,70 | 24417,70 |
| 8 | **Pożyczki terminowe na zastaw** papierów wartościowych i książeczek oszczędności (347 kont). . . . | | 49396,— |
| 9 | **Pożyczki hipoteczne** (5 kont) | | 22331,95 |
| 10 | **Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego** (7 kont) | | 20335,27 |
| 11 | **Odsetki zaległe** | | 7522,36 |
| 12 | **Nieruchomości** | | 129949,83 |
| 13 | **Ruchomości** | | 21314,54 |
| 14 | **Różne** | | 86933,46 |
| 15 | **Koszty administracji** | | 67403,80 |
| 16 | **Administracja nieruchomości** | | 5456,54 |
| 17 | **Odsetki i prowizje zapłacone** | | 43845,56 |
| | Razem zł. | | 2962444,67 |
| 18 | **Depozyty** | | 451355,68 |
| 19 | | | |
| 20 | **Udzielone gwarancje** | | 17426,— |
| 21 | **Inkaso** | | 46395,78 |
| 22 | **Akcepty Banku Akceptacyjnego** | | 17426,— |
| | Razem zł. | | 532603,46 |
| | Ogółem zł. | | 3495048,13 |

Buchalter
*K. Grabowski*



# miasta Włocławka we Włocławku
**w r. 1928**

## BRUTTO
**sierpnia 1938 r.**

STAN BIERNY

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1 | **Kapitał zakładowy** | | 50000,— |
| 2 | **Fundusz zasobowy** | | 193868,55 |
| 3 | **Fundusz wyrównawczy** | | 5313,18 |
| 4 | **Fundusz** amortyzacji nieruchomości . | | 260,41 |
| 5 | **Wkłady oszczędnościowe** instytucji państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych | | |
| | a) bezterminowe (2 konta) . . . | 49931,10 | |
| | b) terminowe (1 konto) . . . | 21187,70 | 71118,80 |
| 6 | **Wkłady oszczędnościowe** osób fizycznych i prawno-prywatnych | | |
| | a) bezterminowe (16127 kont) . . | 1842700,41 | |
| | b) terminowe do 3-ch miesięcy (174 kont) | 126719,26 | |
| | c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (27 kont) . . . . . | 115072,97 | 2084492,64 |
| 7 | **Rachunki bieżące** (czekowe, przekazowe it.p) | | |
| | a) instytucji państw., samorząd. i inn. prawno-publ. (9 kont) . . . | 189342,46 | |
| | b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (140 kont) . . . . . . | 72098,03 | 261440,49 |
| 8 | **Zobowiązania inkasowe** | | 6691,50 |
| 9 | **Redyskonto weksli** | | |
| | a) w Bankach państwowych . . . | | 45740,— |
| 10 | **Różne** | | 54571,91 |
| 11 | **Sumy przechodnie** (rozliczenia międzyokresowe) | | 16309,71 |
| 12 | **Odsetki i prowizje oraz opłaty na koszty administracji** . . . | | 166493,14 |
| 13 | **Dochód z nieruchomości** . . . | | 2213,13 |
| 14 | **Inne rachunki wynikowe dodatnie roku bieżącego** . . . . | | 3931,21 |
| | Razem zł. . | | 2962444,67 |
| 15 | **Różni za depozyty** | | 451355,68 |
| 16 | **Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj** | | |
| 17 | | | 17426,— |
| 18 | **Różni za inkaso** | | 46395,78 |
| 19 | **Bank Akceptacyjny** | | 17426,— |
| | Razem zł. | | 532603,46 |
| | Ogółem zł. | | 3495048,13 |

p. o. Dyrektora Zarządzającego
(—) *Grochowski*

# APEL

**Zarządu Miejskiego we Włocławku**
**z dn. 19.VIII.1938 r.**
**w sprawie ochrony plantacji miejskich oraz tynków i parkanów nieruchomości prywatnych.**

(*Podany do wiadomości w prasie miejscowej oraz plakatami*).

*Do*
*ogółu mieszkańców*
m. Włocławka

Obywatele m. Włocławka uskarżają się wielokrotnie na niszczenie tynków i parkanów. Niszczone są również plantacje miejskie i to nie tylko przez dzieci, ale i przez osoby starsze.

Fakty niszczenia dobra publicznego i mienia prywatnego są świadectwem małej kultury osób, które to czynią.

W trosce o estetyczny wygląd miasta zwracam się z apelem do mieszkańców m. Włocławka, aby otoczyli opieką odświeżone domy i parkany, oraz skwery i zieleńce.

Jednocześnie obwieszczam, że niszczący dobro publiczne będą pociągani do odpowiedzialności karnej.

Opiece właścicieli domów, przed którymi znajdują się trawniki, polecam plantacje miejskie.

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski.*

# KONKURS

**na stanowiska 2-ch referentów Wydziałów: Ogólnego i Finansowego Zarządu Miejskiego we Włocławku**

(ogłoszony w nr 8 Dz. Zarz. M. we Włocławku oraz w ABC, w Wiadomościach Włocławskich i w Expressie Kujawskim).

Zarząd Miejski we Włocławku ogłasza niniejszym konkurs na stanowiska referentów:

1) Wydziału Ogólnego (pierwszeństwo mają oferty osób, posiadających wyższe wykształcenie humanistyczne),
2) Wydziału Finansowego (pierwszeństwo mają oferty osób posiadających wyższe wykształcenie handlowe lub ekonomiczne).

Kandydaci na powyższe stanowisko winni posiadać następujące warunki: 1) obywatelstwo polskie, 2) nieprzekroczony 40 rok życia, 3) ukończone średnie wykształcenie (matura).

Podania z własnoręcznie napisanym życiorysem i odpisami nie poświadczonymi świadectw należy składać w kopertach do Kancelarii Ogólnej (pokój Nr 10) do dnia 15 października 1938 r.

Pierwszeństwo mają kandydaci z odbytą praktyką biurową w urzędach publicznych. Podania kandydatów nieposiadających średniego wykształcenia ukończonego nie będą w ogóle rozpatrywane.

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski.*

# OGŁOSZENIE

## o rejestracji poborowych rocznika 1918.

(ogłoszone plakatami).

Na podstawie art. 19 i 20 ustawy z dnia 19 kwietnia 1938 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 220 z r. 1938) Zarząd Miejski we Włocławku wzywa wszystkich mężczyzn urodzonych w roku 1918 oraz mężczyzn starszych w wieku do lat 60, którzy z jakichkolwiek powodów nie uczynili zadość obowiązkowi wojskowemu, nie zgłosili się i nie zostali wpisani do rejestrów i list poborowych względnie nie stawili się przed Komisją Poborową; zamieszkałych na terenie m. Włocławka do osobistego zgłoszenia się w Referacie Wojskowym Zarządu Miejskiego (pokój Nr 16 — parter) celem zapisania się do rejestrów poborowych

Zgłaszający się do rejestrów poborowych winni przynieść ze sobą: poprzednie zaświadczenie rejestracyjne, oraz dowód osob. z fotografią, metrykę urodzenia względnie wyciąg z ksiąg ludności stałej, oraz ostatnie świadectwo szkolne.

Rejestr poborowych odbywać się będzie od godz. 10-ej do 13-ej według poniższego planu:

Zgłoszą się ci, których nazwiska zaczynają się na litery:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3 października | 1938 r., | poniedziałek | A, B |
| 4 | „ | wtorek | C, D, E |
| 5 | „ | środa | F, G |
| 6 | „ | czwartek | H, I, J |
| 7 | „ | piątek | K |
| 8 | „ | sobota | L, Ł |
| 10 | „ | poniedziałek | M, N |
| 11 | „ | wtorek | O, P |
| 12 | „ | środa | R |
| 13 | „ | czwartek | S |
| 14 | „ | piątek | T, U |
| 15 | „ | sobota | W |
| 17 | „ | poniedziałek | Z, Z |

18, 20, 21 i 22 wszyscy, którzy z usprawiedliwionych powodów w dniu dla nich właściwym nie zgłosili się.

Winni niedopełnienia obowiązku zgłoszenia się do rejestrów w terminie od 1 października do 30 listopada r. b. włącznie, ulegną w myśl art. 170 litera „a" karze aresztu do 2 miesięcy i grzywny do 2000 zł. albo jednej z tych kar; lub kto w zamiarze trwałego uchylania się od obowiązku służby wojskowej, w myśl art. 173 punkt „1" powołanej wyżej ustawy podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

Włocławek, dnia 14 września 1938 r.

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski.*

## OGŁOSZENIE

## Zarządu Miejskiego we Włocławku w sprawie nienaklejania na murach i parkanach prywatnych posesji, afiszy, odezw, reklam i t. p.

(ogłoszone w nr 8 Dziennika Zarządu Miejskiego we Włocławku oraz w Nr. 212 Expr. Kuj. z 16. 9. 38 i Nr. 278 ABC z 19. 9. 38)

Zarząd Miejski wielokrotnie apelował o nienaklejanie na murach i parkanach prywatnych posesji różnych plakatów, afiszy, odezw, reklam i t. p., gdyż do tego celu mogą służyć wyłącznie słupy ogłoszeniowe, wydzierżawione Związkowi Inwalidów Wojennych w/m. jako przedsiębiorstwo miejskie z prawem wyłączności.

Omijanie powyższej drogi jest karane jako przekroczenie § 1, 2 i 3 taryfy opłat na rzecz Gminy m. Włocławka za używanie miejskich słupów ogłoszeniowych, uchwalonej na mocy art. 27 ustawy z dn. 11. VIII. 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 554 z 1936 r.).

Uprzedzając o powyższym Zarząd Miejski zwraca się jednocześnie do właścicieli nieruchomości, aby ze swej strony zawiadamiali Zarząd Miejski o każdorazowym naklejaniu na murach i parkanach ich posesji: plakatów, afiszy, reklam i t. p., załączając również do doniesienia w całości lub przynajmniej w części rzeczony afisz, plakat i t. p. jako dowód rzeczowy, celem skierowania sprawy na drogę postępowania karno-administracyjnego.

W myśl art. 60 prawa o wykroczeniach (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 60, poz. 572) kto samowolnie umieszcza na cudzej rzeczy ogłoszenia, napis lub rysunek podlega karze aresztu do tygodnia lub grzywny do 250 zł.

Prezydent Miasta:
(—) *Witold Mystkowski.*

## OBWIESZCZENIE

## Starosty Powiatowego we Włocławku

z dnia 16-go września 1938 roku

**o spisie wyborców do Senatu.**

(podane do wiadomości plakatami w dn. 16. IX 38 r.)

I. Na podstawie art. 9 ustęp 1 Ustawy z dnia 8 lipca 1935 r. Ordynacji wyborczej do Senatu (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 320) i par. 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lipca

1935 roku o spisach wyborców do Senatu (Dz. Ust. R. P, Nr. 48 poz. 326 z dnia 13.VII.1935 r.) zarządzam sporządzenie spisów wyborców do Senatu, a mianowicie:

II. Prawo wybierania do Senatu mają:

1. z tytułu zasługi osobistej: obywatele, odznaczeni orderem Orła Białego, orderem Virtuti Militari, Krzyżem lub Medalem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, orderem Odrodzenia Polski lub Krzyżem Zasługi;
2. z tytułu wykształcenia:
   a) obywatele, którzy ukończyli szkołę wyższą lub zawodową stopnia licealnego, liceum pedagogiczne lub szkołę podchorążych,
   b) obywatele, którzy ukończyli jedną ze szół równorzędnych z określonemi w ustępie poprzedzającym albo posiada,ą stopień oficersk;
3. z tytułu zaufania obywateli:
   a) obywatele, piastujący stanowiska z wyboru w samorządzie terytorjalnym, a mianowicie: członkowie rad wojewódzkich, powiatowych, gminnych i miejskich, tudzież członkowie zarządów gmin wiejskich i miejskich,
   b) obywatele, piastujący stanowiska we władzach samorządu gospodarczego oraz w zarządach organizacyj gospodarczych i zawodowych, a mianowicie: radcowie izb rolniczych, przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych, przewodniczący zarządów cechów oraz oddziałów tych zrzeszeń przemysłowych i rzemieśiniezych związków gospodarczych, które objęte są prawem przemysłowym, przewodniczący zarządów kółek rolniczych, zrzeszonych w Związku Izb i Organizacyj Rolniczych, wreszcie przewodniczący zarządów oddziałów (kół) tych pracowniczych organizacyj zawodowych, które liczą co najmniej 1.000 członków, płacących składki,
   c) przewodniczący zarządów kół miejscowych (oddziałów, organizacyj miejscowych) stowarzyszeń wyższe, użyteczności,
   d) członkowie zarządów wyższych szczebli organizacyjnych tych zrzeszeń, które określone są w lit. b) i c).

Prawo wybierania do Senatu służy także czynnym nauczycielom, którzy uzyskali dyplomy (świadectwa), uprawniające do nauczania w publicznych szkołach powszechnych, szkołach średnich ogólnokształcących lub zakładach kształcenia nauczycieli, choćby nie odpowiadali warunkom, określonym w art. 2 ustęp 1 punkt 2.

III Prawo wybierania do Senatu nie służy obywatelom, którzy przed dniem zarządzenia wyborów do izb ustawodawczych nie ukończyli lat 30, a także obywatelom, nie mającym prawa wybierania do Sejmu.

IV. Wzywam wszystkich obywateli, mających prawo wybierania do Senatu z tytułu zasługi osobistej i wykształcenia do zgłoszenia się w terminie od dnia 17 do dnia 26 września 1938 r. włącznie w godzinach od 8 do 15-ej i od 17 do 20 ej do Zarządów Gmin Wiejskich i Miejskich (Magistratów), właściwych dla miejsca ich za-

mieszkania, celem dokonania formalności wpisania ich w sporządzanych przez wyżej wymienione organa spisach wyborców do Senatu. Prawo posiadania wybierania do Senatu należy udowodnić dokumentami: z tytułu zasługi osobistej — dokumentem o nadaniu odznaczenia, a z tytułu wykształcenia — dokumentem (świadectwem) odpowiedniej uczelni.

V. Obywatele, którzy nie dopełnią warunków i terminów, podanych w punkcie IV niniejszego obwieszczenia, nie będą wciągnięci do spisu wyborców do Senatu.

VI. Obywatele, posiadający prawo wybierania do senatu z tytułu zaufania obywateli, będą wciągnięci do spisów wyborców z urzędu i osobiście zgłaszać się nie potrzebują.

VII. Wszelkie pisma w sprawach wyborczych wolne są od opłat stemplowych (art. 47 Ordynacji Wyborczej do Senrtu w związku z art. 90 Ord. Wyb. do Sejmu.

Włocławek, dnia 16 września 1938 r.

Starosta Powiatowy

(—) *Inż. Czesław Gajzler.*

*Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Loga, Kierownik Wydziału Ogólnego*